

podivoda

цена 5,50 лв. брой VI Лято 2003

списание за водолазен спорт

TDI

TECHNICAL DIVING INTERNATIONAL

АТЛАНТИЧЕСКИЯТ ОКЕАН И

КАРИБСКО МОРЕ

ГМУРКАНЕ ОТ ВЕРТОЛЕТ

ИЛИ ЕДИН НЕТРАДИЦИОНЕН СКОК

POSEIDON

The Ultimate Dive

Доживотна гаранция за всички регулатори, независимо от датата на закупуване.
Важи след преминат периодичен технически преглед.

Официален дистрибутор за България:
Дипл Блу Дайвинг, бул. Арсеналски 21, София 1421
Тел.: 02 963 2088, Факс: 02 963 1708
e-mail: info@diving-bg.com

Магазин Sportissimo, бул. Стамболийски 51, София,
Тел.: 02/980 8302, GSM: 089 985 6401, 088 500 2007, E-mail: sportissimo_tradecenter@abv.bg

ОТ СУШАТА

От редактора **5**

КЛУБ ПОД ВОДА

Обратна връзка **6**

МОРЕТА

Атлантическият океан

и Карибско море **8**

Мексико, Мексико, Мексикoooo! **12**

АБВ В ГМУРКАНЕТО

Техническо гмуркане **18**

TDI - Technical Diving International **20**

Как изкарах технически курс

в Хърватска **22**

Георги Чипов **28**

Милен Крумов **29**

DIVESTYLE

История на регулаторите **30**

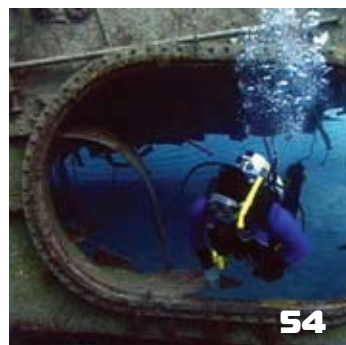
ОБИТАТЕЛИ

Морска звезда **36**

48

8

54

30

30

40

ВОДОЛАЗИ

Агнес Георгиева **40**

ПОДВОДНА ФОТОГРАФИЯ

Снимка на броя **46**

ПЪТЕШЕСТВИЯ

Гмуркане в Шарм ел Шейх **48**

ПОТЪНАЛИ КОРАБИ

Captain Tibbetts **54**

ФИЗИОЛОГИЯ

Гмуркане и главоболието **60**

ДЪЛБОКА ВОДА

Световни рекорди **63**

12

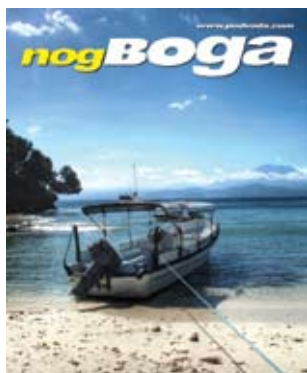
Професионален уеб сайт за **460 лв.***

избери и ВЗЕМИ своя сайт

„ИЗИ УЕБ“ АД, гр. София, ул. „Васил Друмев“ 46, ет. 1, ап. 1, Т: 0700 1 39 32,
[02] 846 32 05, Ф: [02] 846 32 06, e-mail: office@easyweb.bg, www.easyweb.bg

* цената не включва ДДС

Корица лято

Агнес Георгиева
Снимка: личен архив

podVoda

редакционен екип

Веселин Михайлов
Живко Алексиев
Златин Рагев
Ивайло Еремиев

фотографи

Златин Рагев
Кристина Мичева, AVstudio

автори в броя

Веселин Михайлов
Живко Алексиев
Златин Рагев
Теодора Попова

маркетинг и реклама

Нина Манолова
Петя Петкова

графичен дизайн

Станислава Димитрова – Таня

печат

Делта+

дистрибутори

Булгарпрес, Стрела, Жакпрес

Списание „Под Вода“ се издава от „Под Вода“ ООД и е запазена марка на „Под Вода“ ООД. Никоя част от това издание не може да бъде репродуцирана изцяло или в частност без изричното писмено разрешение на издателя. Всички права запазени. Издателят не носи отговорност за текстовете в подадените реклами, както и за грешно адресирани материали.

podVoda

ул. 6-ти септември 32
София 1000
тел.: 0889 416 846
e-mail: spisanie@podvoda.com
www.podvoda.com

ISSN 1312 - 918X

Здравейте!

Предишният брой, посветен изцяло на подводната фотография, получи доста критични бележки – сигурно с право. Макар че разказите на всички фотографии бяха много интересни и полезни, явно не е дошъл още моментът да се правят изцяло тематични броеве.

Затова направихме новия брой по-разнообразен (и без никаква фотография този път, от което сигурно пак ще има недоволни ;o))

Сега имаме материал за потънал (по-точно потопен) кораб, цели два пътеписа, срещаме ви с двама професионални водолази и се едновременно умишлено дама, г-жа Агнес Георгиева, която не само че на 76 години все още се гмурка, но има такава енергия и дух, че можем само да ѝ завиждаме. Благородно, разбира се!

И тъй като бяхме обещали в този брой да пишем за техническите гмуркания, включваме личните преживявания на Живко Алексиев по време на курс в Хърватска и ви представяме TDI, една от най-известните организации, занимаващи се с технически гмуркания.

А НАГРАДАТА?

Този път наградата на броя отива не просто за писмо, а за материал, изпратен ни от самата Агнес Георгиева, в който описва едно свое невероятно преживяване – скок от вертолет с избито стъкло на маската и с порязана ръка – да е жива и здрава и да се гмурка още дълги години, без да ѝ се случват подобни перипетии.

Честито, Агнес!

Очакваме и други ваши текстове и снимки, за да ги публикуваме. Наградата тръпне да се гмурне с някой от вас.

Polipetto, не се мотаи, почвай да пишеш и пращай :o)

Айде, настройте се позитивно – лятото гоуде!

Златин

**АКО СТЕ
ПРОПУСНАЛИ
ПЪРВИТЕ БРОЕВЕ
НА СПИСАНИЕТО,
ВСЕ ОЩЕ МОЖЕТЕ
ДА СИ ГИ КУПИТЕ
ОТ РЕДАКЦИЯТА**

**НОВ АДРЕС
ПИШЕТЕ НИ**

ул. 6-ти септември 32
София 1000
тел.: 0889 416 846
e-mail: spisanie@podvoda.com
www.podvoda.com

ОТ ФОРУМА

(публикувани без корекции и редакции)

dodo Супер потребител	Току що си купих новия брой 😊😊😊 Ха обърнали са една снимка на обратно и един не много подходящ пример(снимка) 😊
Polipetto Супер потребител	да - и има само статии за фотография...никжи кораби и самолети тоя път 😊
fish Потребител	това е най тъпия брой до сега който съм чел. Темите ли се изчерпаха или спонсорите свършиха. Как може списание което излиза 4 пъти на годината да се одели цял брой за фотографията. Не всички водолази са фотографи. Пишете за потънали кораби, тяхната история публикувайте нещо за начинаещи водолази как да си подготвят и закупуват сами по добра екипировка изключвам статията за екипировката или нещо в което да се зачете човек.
Ddevilco Напреднал	Без да съм го чел да изкажа мнение. Според мен не може да се каже че списанието е тъпо, дори и само от гледна точка на това че ще обидим създателите на единственото засега водолазно списание. Мисля че трябва да уважаваме труда им и ако има критика тя да не бъде твърде крайна а по скоро градивна. Всеки има право да греши, всеки може да бъде в творческа или някаква друга криза. Важното е че 5 ти брой е излязъл, а пожелавам да има още много броеве които да ни радват. И от мен няколко предложения - например защо не се наблегне на рубрика с пътеписи подкрепени със съответен снимков материал. Вече доста членове на нашият форум пътуват или ходят по дайв сафарита и биха могли да се пробват като автори на такива. Може да се дава и малко повече туристическа информация за цени на пакети и впечатления от водолазните центрове. За потъналите кораби е ясно, четохме за Тистългорм, за Хейвън...но защо да не прочетем и за страхотните потънали кораби в Черно Море? Извинявайте ако съм ви отегчил...Поздрави
assen Супер потребител	Срам не срам, списанието не съм го виждал. Но наистина пътеписите би трябвало да са неразделна част от него, както и статии къде какво може да се види, на какви цени, тънкости в "занаята". Новости по екипировката и подобни
Anonymous	еми толкова си могат хората, при наличието на толкова много източници на информация - това беше най-тъпото нещо за което съм давал пари. и при това с 5 месеца забавяне - смешно е
nekromant Напреднал	Хех, разбира те ли, защо аз спрях да го купувам. Предния брой си го взех заради ДИР-а, но не видях да пише кой е авторът на статията 😊, а аз зная кой е той. Общо взето съм недоволен, а разочарован. За мен това не е списание ами рекламна брошура на клуб Под Вода, ПАДИ и марките водолазна екипировка която клуба предлага. Аз не си копувам чужди рекламни брошури, обикновено ми ги подаряват. 😊 Но нека не бъдем критици, може и да се научат, може и не. 😊
dodo Супер потребител	По скоро прекалено е насочен в една тема Може би трябва да е по разностранен за да е интересен за всички УСПЕХ все пак 😊 Никога не могат всички да са доволни е и в живота е така (разни хора разни идеали) 😊 Списанието си е тяхно ще си пишат каквото си поискат а дали ще го копуваме пък е наш проблем
polipetto Супер потребител	аз пък се абонирах и с кеф го изчетох, независимо че не ме интересува все още фотографията! явно още емоцията ме тресе 😊 после наваксах в нета -там си търсих кораби! иначе ще пробвам да напиша нещо - или прочетено, или видяно ... пък може и да се окаже интересно за следващия брой 😊😊😊

ГМУРКАНЕ ОТ ВЕРТОЛЕТ ИЛИ ЕДИН НЕТРАДИЦИОНЕН СКОК

от Агнес Георгиева

Беше Парадът на флота, 1970 г., пред Варненския плаж. Готвехме се за демонстрационен скок от вертолет. Бяхме по двойки – Антон Беджев, организатор и ръководител на Подводната инженерна група, заедно с капитан I ранг професор Емил Станчев (и двамата от един курс с мен) и втора двойка – аз и офицерът от Флота Панайот Панайотов.

Идеята беше гостите на парада да видят четирима водолази, скачащи от вертолета, а от морето да изплуват 24. Останалите двадесет водолази се спуснаха предварително от човката на закотвена баржа и под вода се насочиха към мястото на изплуване, ориентирайки се с компас.

За скока от вертолета бяхме седнали на кожни колани, закрепени за метална проволка. Трябваше да дръпнем сигналния червен конец, за да се отвори седалката и да скочим едновременно. Тренировката мина добре, но натрупаният страх се преодоляваше трудно и си личеше дори през маските. Видях ужаса в очите на колегата, който непременно искаше да се хване за мен и засилвайки се, за да осъществи тази „близост“, изби стъклото на маската ми и с проволката ми сряза ръката. Знаех, че важното е двамата да се потопим едновременно,

затова дръпнах двата червени конца и скочихме. Компасът беше в мен, но вече не ми вършеше работа, за да намеря другата двойка, скочила преди нас. С едната ръка държах партньора си, а с другата започнах да опипвам пясъчните вълнички по дъното, които винаги са успоредни на брега. Важното беше да стигнем до брега без изплуване. Видях нещо тъмно вляво от нас и се насочих натам. Оказа се, че това е очакващата ни двойка и Антон Беджев пое водачеството. В един момент ми се стори, че чакаме твърде дълго и започнах да се правя, че плача и трия сълзите си. Чак тогава останалите видяха, че маската ми е без стъкло, а от ръката ми „пуши“ кръв – бяхме на 8-9 метра дълбочина.

Спускането беше осъществено, както беше замислено, и 24-ма водолази изплуваха на шнорхел и се отправиха към брега.

Остана ехото по морските брегове – Агнес с компас, но без маска, намерила точното място под водата. Как да ми повярват, че това беше чиста случайност?!

Останаха и белегът на ръката, и споменът за един нетрадиционен скок.

АТЛАНТИЧЕСКИЯТ ОКЕАН И

КАРИБСКО МОРЕ

Карибско море е разположено в средната западна част на Атлантическия океан. Огромният басейн покрива 2 754 000 квадратни километра. На север и изток той е свързан с архипелага на Големите и Малки Антили, а на запад и юг – от брега на Централна Америка между Капо Катош в Юкатан и Пунта Пеняз във Венецуела. Водите му се свързват с Мексиканския залив през канала Юкатан, а най-дълбоката му част е при Каймановото течение, на 7680 метра под морското равнище. Западната част на морето е подложена на чести циклони и урагани.

Карибите представляват малко повече от 2% от площта на Атлантическия океан и са пресичани от Южното екваториално течение, което минава

през Мексиканския залив, за да се влее в Гьлфстрийм. После това течение поема на север към Флорида, Бахамите и към островите Търкс и Кайкос. Въпреки че са извън Карибите, тези острови често са смятани от различни школи за част от тях и са подобни от био-географска гледна точка.

Карибските острови се разпростират на почти 2000 км и са фрагменти от древен мост от земя, която някога е свързвала Северна с Южна Америка. Те се състоят главно от варовик, но някои са с вулканичен произход.

Температурата варира между 22°C през зимата и 29°C през лятото и подпомага развитието на обширни коралови рифове.

МЕКСИКАНСКИ ЗАЛИВ

БАХАМСКИ ОСТРОВИ

АТЛАНТИЧЕСКИ ОКЕАН

КУБА

КАЙМАНОВИ ОСТРОВИ

ХАИТИ

ЯМАЙКА

ДОМИНИКАНСКА
РЕПУБЛИКА

ПУЕРТО
РИКО

ВИРДЖИНСКИ
ОСТРОВИ

КАРИБСКО МОРЕ

БЕЛИЗ

ДЪЛЖИНА: 280 km

ПЛОЩ: 22 800 кв. км

ТЕМПЕРАТУРА: 22°C – 29°C

ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК: английски

ИНТЕРЕСНО: сини дупки, пещери,
почти неизследван риф, акули

Най-големият коралов риф в Карибите и втори по големина в света е с дължина 280 km и се намира не около островите, а по продължението на брега на Белиз. На това място и навсякъде около тази зона могат да бъдат изследвани впечатляващите Blue Holes – сини дупки. Те са формирани от потънали пещери, чиито тавани са рухнали, отваряйки пропасти, започващи почти от повърхността и достигащи до повече от 100 метра дълбочина. Гмуркайки се в тях, ще се изумите от облака им форма и синия цвят на водата.

БАХАМИТЕ

Вторият най-голям риф е Ангрос, кръстен на един от 3000-те острова и скали, които образуват Бахамите. Този коралов риф е с дължина около 230 km и също предлага на водолазите сини дупки и пещери. Кораловите образувания и други организми в Карибския бариерен риф се различават от тези в другите океани както по композиция, така и на вид. Карибските рифове са фрагментирани и по-малко подредени, с островърхи кулички или стени, които понякога се забиват право към дълбините и често са разчупени на секции, разделяни от обширни площи от бял пясък. Основните елементи на подводния пейзаж са ветрила от вкаменелости и големи пръчковидни и буреvidни гъби със заплетени клони, оцветени в ярко жълто, оранжево, синьо и лилаво.

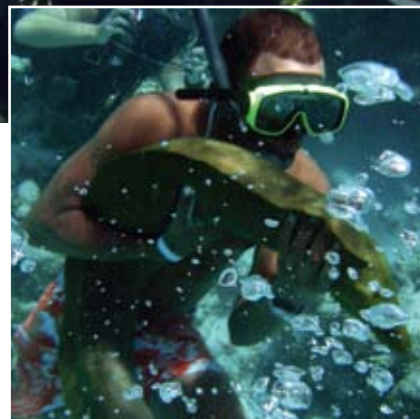
ДЪЛЖИНА: 230 km

ПЛОЩ: 10 070 кв. km

ТЕМПЕРАТУРА: 22°C – 29°C

ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК: английски

ИНТЕРЕСНО: сини дупки, пещери, акули, делфини, големи буреvidни гъби

Водолаз със змиорка (*Anguilla anguilla*)

Карибският бариерен риф предлага забележително разнообразие от организми, но не може да се слави с биоразнообразието на рифовете в Индийския и Тихия океан. Сравнение на броя на познатите видове риба в най-плодородните води на Карибите с тези на различни локации в Индийския и Тихия океан прави разликата очевидна: Карибско море е дом само на 50% от видовете, познати в Червено море, 33% от тези при Големия бариерен риф и само 20% от тези при Филипините. Броят е равен на този в студените води на Средиземно море, където няма бариерни рифове.

КАЙМАНОВИ ОСТРОВИ

ПЛОЩ: 262 кв. км

ТЕМПЕРАТУРА: 22°C – 29°C

ОФИЦИАЛЕН ЕЗИК: английски

ИНТЕРЕСНО: сини дупки, пещери,
почти неизследван риф, акули,
делфини, големи буреvidни гъби

Карибите са най-трудно посещаемата от водолази област в света, главно заради близостта им до Северна Америка, със своите много водолазни туристи. Най-известните места са във Флорида Кийс, на Бахамите и на Каймановите острови, където някои местности са се превърнали в цели водолазни курорти – Стингрей Сити например, където можете да плувате над белия пясък и да гледате огромните скатове; Кристал Ривър, където можете да срещнете приятелски настроени морски крави, или Бахамите, където непременно ще видите акули и делфини. Наблизо има и още много дестинации с отлични възможности за водолазите: Мексиканският бряг до Юкатан, морският парк при Козумел, западните части на Куба, Кайо Ларго, Лос Хардинес де ла Рейна, островите извън брега на Венецуела с националния парк на Лос Рокес и най-вече Бонер, който е считан за столицата на карибската подводна фотография. Аруба пък е една от 4-те топ дестинации в света за гмуркане на потънали кораби.

За водолазните ентусиасти Карибите не са единственото място в Атлантическия океан. Има няколко групи безценни коралови местности в тези води. Бермудският остров може да се хвали с най-северните коралови образувания и с изключителна концентрация на потънали кораби. Има няколко вида корали при Фернандо де Норона на бразилския бряг и даже малък брой в плитчините на Кабо Верде до брега на западна Африка.

Градът на скатовете – остров Гранд Кайман

Петнисти скатове (*Aetobatus narinari*)

Мексико, Мексико, Мексикoooo!

Станимир Стоилов

ЖИВЕЯ В КАНАДА И НЕ СЪМ ВОДОЛАЗ. ГМУРКАМ СЕ НА АПНЕЯ И НЯКОЙ ДЕН МОЖЕ И ДА ИЗКАРАМ КУРСОВЕТЕ. ЩЕ ВИ РАЗКАЖА ЗА ЕДНИ МЕСТА, КЪДЕТО СИ ЗАСЛУЖАВА ДА ОТИДЕ ЧОВЕК, НЕЗАВИСИМО ДАЛИ Е ВОДОЛАЗ ИЛИ ПРОСТ ШНОРХЕЛИСТ КАТО МЕН

ДЕКЕМВРИ 2007

По Колега решаваме да отидем на ваканция някъде на юг: аз, Карол, Снежина и Грегоар. Не се знае къде. Трябва да се отиде в Мехико! Какво има в Мексико? Само аз съм ходил там преди. Дъщеря ми намира някакви сайтове за Ревьерата на Маите. Това е един щат в Мексико, на полуостров Юкатан, който обхваща Канкун, малко на юг. Мястото, на което ние отидохме, е на 150 km южно от Канкун и е с дълъг, дълъг, великолепен плаж. Казва се Замас (препоръчваме го на всички!), а градчето се нарича Тулун. Представяла само една централна улица с няколко цигански магазинчета от двете страни, но е много приятно, колоритно, шаренко, с други гуми – мексиканско. Предлагат текили, маргарити и всякакви други забавления на място. Има поща и даже леко прилича на Курило в по-лошите му места, но аз бях агски

щастлив и доволен да се мотая из тия съвременни руини. На същото това място има и дайвинг магазин. Държат го един австралиеца и един англичанин, които преди 15 години отишли там да се гмуркат, щото са си гмуркачи. А за гмуркачите там е интересно – целият източен бряг на Юкатан е осеян с така наречените cenotes (сенотес), т.е. подводни езера. Това е всъщност система от пещери, свързани помежду се отдолу в океана, които обхващат целия полуостров в протежение на 60 km (по гумите на някои).

Та тия двамата пича се захващат да направят карта на пещерите. По този случай зарязват кой каквото работел и идват в Тулун; отварят моя дайвинг магазин, за да се прехранват и по цял ден се гмуркат и опъват въжета под водата от пещера на пещера, за да им измерват дължината и да си се кефят!

ПОДВОДНИТЕ ЕЗЕРА

Историята на създаването на сеноте-тата е свързана с Големия метеорит, който паднал на полуостров Юкатан, и който, казват, унищожил динозаврите. От космоса може да се види кратер, част от който е на сушата, а другата е в океана. Може би вследствие от това или от отгърпване на водата се получават тия каверни, които се пълнят с вода. Част от тях са със сладка, друга – със солена вода. Древните май са извършвали жертвоприношения в тези подводни пещери. Много навътре в морето са открити черепи и златни украшения. Това е голяма загадка, защото човек не може да плува в продължение на 45 минути или час на апнея. Започват да проучват как тия черепи и златни украшения са попаднали в пещерите. Затова, значи, един се гмурка от морето и плува под вода, а други

вървят отгоре по та в същата посока на определено място започват да тропат на онзи отдолу, защото е близко до повърхността. Там има някакво очертание, което се предполага, че е било вход към пещерата. И така, тия отгоре тропат, а оня отдолу, който има ограничено количество въздух, има възможност само да стигне до там и да се върне бързо... абе много граматично... Така установили къде е бил отворът на пещерата, в която се правели жертвоприношенията. След време входът се е запълнил със земя. Много интересно!

ТЕРМИНЪТ **CENOTES** (СЕНОТЕС) ИДВА ОТ ДРЕВНА ДУМА, ИЗПОЛЗВАНА ОТ МАИТЕ ЗА МЯСТО, КЪДЕТО ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ СА ДОСТЪПНИ ОТ ПОВЪРХНОСТТА

ВОДАТА В СЕНОТИТЕ ОБИКНОВЕНО Е МНОГО ЧИСТА, ТЪЙ КАТО ДЪЖДОВНАТА ВОДА СЕ ФИЛТРИРА ОТ ПОЧВАТА И В НЕЯ ПОЧТИ НЕ ОСТАВАТ ОРГАНИЧНИ И НЕОРГАНИЧНИ ЧАСТИЦИ

ГМУРКАНЕТО

Един ден отидохме да видим как става гмуркането в местния дайвинг център и се оказа, че групата тръгва след половин час, та, както си седяхме, ни наяднаха по един неопрен и ни казаха да се качваме в „джангълмобила“ – един трактор, на който му липсваше горната част. Двигателят – открит отвън. Отзад имаше едно ремарке, от което стърчат гръски, пирони и на тях са хванати 3 греди, на които трябва да се държиш, за да не паднеш, докато се движи из джунглата. А иначе се движи със страхотна скорост и криволичи на всички страни. Ти подскачаш, мяткаш се насам-натам и гледаш как другите са се вкопчили с безумни погледи в гредите, за да не хвъркнат на някой завои и се борят за живота си.

Стигнахме до някаква дупка, в която се спускаш, за да слезеш в пещерата. Може да се влиза само един по един, защото е тясно. Долу в самата пещера вече започваш да ходиш наляво-надясно (или надолу за тия, които се гмуркат). Те излизат след час, час и нещо някъде другаде, но ние не бяхме от тях. Ходехме само там, където можеш да плуваш с маска и шнорхел. И въпреки всичко пак е толкова тясно, защото се провиращ между сталактити и сталагмити и водачът те предупреждава да гледаш и нагоре, защото на места таванът ти е на 3 см от главата. На моменти е доста клаустрофобично. През цялото време плуваш ту наляво, ту надясно и накрая стигаш до края на пещерата, където е абсолютна тъмнина. Там нашият водач, един малък, дребен мая, казваше се Локо, ни направи няколко снимки и ни каза, че всъщност той бил строителен работник, но днес му се обадили, че нямало кой да води групата в пещерата и той дошъл, ама сега не се сеща откъде се излиза! Шегички...

ДРУГО?...

От Канкун, чак до долу на юг има огромен коралов риф, който сигурно ще изчезне, защото коралите застрашително побеляват вследствие повишаващата се температура на водата. Така че ходете, хора, да го видите сега, че утре може да го няма!!!

Ходил съм в Мексико през 90-те години. Пак в едно малко крайбрежно градче, Паея дел Кармен, което беше колоритно, живо, пусто място, където да си пиеш текилите, маргаритите и т.н., необезпокояван от никого. Тринадесет години по-късно посещавам същото това място и не можах да го позная! Имаше летище по средата, пълно с американски и всякакви туристи, и съпровождащите ги „туристически забавления“. Така че в Мексико трябва да се ходи овреме, защото и там, както и у нас, всичко се променя, тоест разваля.

Все още може да се каже, че Тулун, за който говорих, и селцата още по на юг от него не са достигнати от ръката на туристическия бизнес. Това са едни колибки в мексикански стил без електричество. Захранват се с вятърна енергия, ама то не им пречи, щото и без това към 11 часа я изключват.

Който иска да си почине от компютри, GSM-и и други средства за стресиране, да заповяда там. Силно го препоръчвам! Храната е великолепна!

Между другото, по тези безлюдни и дивни места често отсядат холивудските звезди, когато искат да се скрият от шума и папараците. Освен това на 20 км от Тулун се намира Биосферата. Това е огромен национален парк, в който се влиза с билетче. Там има различни животни – птици, алигатори, риби. Друго интересно място е един гревен град на майте – Коба. Бил е огромен център. На площ от около 70 квадратни километра може да се обикаля от пирамида на пирамида. Само някои от тях са открити. Другите са закрити

в джунглите и изглеждат като топки, с дървета отгоре. Този град не е много разработен туристически, но в него има стели на майте, на една от които видяхме предсказанието на майте за края на света през декември 2012 година! Ужас! Майте се славят като добри астрономи и астролози!

Това е! Значи, влезте в интернет – Underwater Caves, Yucatan Peninsula, Riviera Maya и ще излезе много информация, където може да проверите глупостите, които Станчо ви наговори :))

ТЕХНИЧЕСКО ГМУРКАНЕ

КАКВО Е „ТЕХНИЧЕСКО ГМУРКАНЕ“ И КОЙ Е „ТЕХНИЧЕСКИ ВОДОЛАЗ“?

В съзнанието на повечето хора това е свързано с някои от следните представи: едни чудаци, дето се товарят с по две и повече бутилки на гърба, които заедно с останалото оборудване тежат поне 60 килограма; гмуркат се на дълбочини, където не прониква слънце и водата е леденостудена; дишат специални хелиеви смеси и гласовете им звучат като на Патока Доналд; влизат в кораби и пещери и стоят там с часове, после също с часове висят на въжето, правейки ужасно дълги декомпресии и т.н. и т.н.

ЕТО ЕДНА ПО-СЕРИОЗНА ДЕФИНИЦИЯ:

Техническото гмуркане е част от водолазната дейност, която надхвърля рамките на любителското (или така нареченото „развлекателно“) гмуркане и изисква допълнителни знания, умения, квалификация, физическа издръжливост, специфични тренировки, специализирано оборудване и използването на дихателни смеси различни от въздух или стандартен нитрокс.

Ето и една табличка, показваща най-общо разликите между любителското и техническото гмуркане:

ЛИМИТИ	ЛЮБИТЕЛСКО	ТЕХНИЧЕСКО
ДЪЛБОЧИНА	30-40 МЕТРА	ПОД 40 МЕТРА
ДЕКОМПРЕСИЯ	НЕ	ДА
ГАЗОВЕ ЗА ДИШАНЕ	ВЪЗДУХ, НИТРОКС	НИТРОКС, ТРИМИКС, ДРУГИ
СОЛО ДАЙВИНГ	САМО ГМУРКАНЕ ПО ДВОЙКИ	ИНДИВИДУАЛНО ГМУРКАНЕ
ПОТЪНАЛИ КОРАБИ	ГМУРКАНЕ БЕЗ ПРОНИКВАНЕ	С ПРОНИКВАНЕ
ПЕЩЕРИ	ГМУРКАНЕ БЕЗ ПРОНИКВАНЕ	С ПРОНИКВАНЕ

И ОЩЕ ЕДНО ОПРЕДЕЛЕНИЕ:

Техническото гмуркане е това, при което има таван – тоест между водолаза и повърхността има физически таван (на потънал кораб или в пещера) или виртуален таван – декомпресационни задължения – и в двата случая прекият изход към повърхността е невъзможен и трябва да се спазват специфични процедури.

КАКЪВ Е СМИСЪЛЪТ ЧОВЕК ДА СЕ ТОВАРИ ДОПЪЛНИТЕЛНО И ДА РИСКУВА ПОВЕЧЕ?

Може би отговорът е във вечния човешки стремеж да направиш нещо, което друг не е правил, и да отидеш там, където никой не е бил. Или пък, по-просто, желанието да се гмуркаш по-безопасно на по-дълбоко и за по-дълго време. Защото подготовката за техническите гмуркания е всъщност подготовка за по-безопасни гмуркания.

Със сигурност обаче трябва да правите това, без да имате необходимия тренинг и квалификация.

Има много агенции, подготвящи технически водолази, но едни от най-популярните са TDI, GUE, IANTD и NAUI. Наскоро PADI също откри свой технически клон – DSAT, както и SSI – TechXR. Системата на BSAC открай време включва технически елементи в по-напредналите си нива.

В следващия материал ви запознаваме с TDI – Technical Diving International.

TDI

Technical Diving International

През април 1994 г. в САЩ Брет Джилуам и Мич Скагс създават Technical Diving International (TDI). Това е третата в света организация, занимаваща се с нестандартни тренировъчни водолазни програми.

Преди това Брет Джилуам е вицепрезидент на IANTD. Той е и основоположникът на техническото гмуркане. Загърба си има огромен опит – член е на професионалната общност на водолазите и има над 15 000 регистрирани гмуркания. Освен това е президент на NAUI, главен изпълнителен директор на UWATEC (най-големия производител на подводни измервателни уреди в света). Издател е на списание Deep Tech, професионален подводен фотограф, автор на десетки книги и над 400 статии за дайвинга.

Мич Скагс е собственик на H2O в Маями бийч, един от най-големите и преуспяващи водолазни центрове във Флорида. Този център е бил първият на източното крайбрежие на САЩ, който е предлагал обогатен въздух нитрокс и е налагал стандартите при тренировките по технически дайвинг. По-късно Стагс

заема длъжността ръководител на продажбите във фирма UWATEC и е водещ на телевизионното спортно-приключенско предаване по специализирания канал ESPN. През това време е и активен технически водолаз и допринася много за развитието на ръководствата за обучение и стандартите на TDI.

Отначало компанията е разположена в Ки Ларго, Флорида. След значителното разрастване на бизнеса премества офиса си в Топшам, Мейн. След дълги години успешна работа в момента TDI е най-голямата организация за обучение по технически дайвинг в света с повече от 10 000 постоянно действащи инструктори.

Днес TDI притежава регионални офиси в над 50 страни в света. Тя е първата организация, която предлага застрахователна полица, едновременно покриваща технически и любителски гмуркания. Учредителите на компанията и регионалните ѝ директори играят активна роля в развитието на програмите за обучение и безопасността в техническия дайвинг.

TDI квалификации

TDI предлага обучение за базов нитрокс (Nitrox Diver), напреднало ниво при нитроксовите смеси (Advanced Nitrox Diver), гмуркане с въздух до по-големи от стандартните дълбочини – до 55 м (Extended Range Diver), както и курсове за използване на тримикс, декомпресационни процедури, апарати със затворен и полузатворен цикъл (ребригери), начално и напреднало ниво при гмуркане в закрити водни пространства и пещери (Cavern Diver и Full Cave Diver), напреднал курс за гмуркане до потънали обекти (Advanced Wreck Diver), техническо обучение по обслужване на екипировката и начини за смесване

на газове (Advanced Gas Blender). TDI е първата организация, която предлага програми, разработени изцяло за обучение за използване на апарати с полузатворен и затворен цикъл на дишане, и организира първия форум за подготовка на инструктори, използващи тези системи през юни 1995 г. Инструктори в тази организация са световните рекордьори по дълбочинни спускания Джон Бенет (първият човек, преминал дълбочина 300 м), Нуньо Гомес, Марк Елиът и Грег Доминик. В България организацията се представлява от водолазните центрове Деер Блюе.

КАК ИЗКАРАХ ТЕХНИЧЕСКИ КУРС В ХЪРВАТСКА

Живко Алексиев

ДЖЕЗЕРА, О-В МУРТЕР

За първи път чух за това място от един познат поляк, който каза, че смята там да организира курс на TDI за Deco and Extended Range. Аз отгавна планирах да продължа обучението си в техническото гмуркане, особено след като си набавих и цялото необходимо оборудване, а то бе много и доста скъпо.

Набързо проверих за мястото. Оказа се, че Джезера е малко рибарско село на остров Муртер, в средата на

крайбрежната ивица на Хърватска. Островът всъщност се разделя от континента с много малък провлак, а връзката се осъществява с подвижен мост. В Джезера от 9 години има полски водолазен център, който обслужва основно полски туристи.

Идеята да открия водолазния сезон в Хърватска звучеше доста приемлива, затова потвърдих на Лешек, полския инструктор, и започнах приготвянето. Най-важното беше да реша проблема с транспортирането до там.

Разстоянието е 1400 км и прецених, че за сам шофьор е много. Затова следващото беше самолет. Оказа се, че мога да стигна до Сплит и от там да се придвижа с кола. Това беше доста добро решение, което избрах.

За първи път стъпвах на Хърватското крайбрежие и това, което видях, наистина ме възхити. Спокойствие, слънце, малки селца и ниско строителство. Коренно различно от нашето злощастно черноморие. Всичко изглежда по-редено и излъчващо уют.

Джезера се оказа малко рибарско село в изключително красив залив, ограден от малки островчета. Основният поминък на местното население е риболов, един, както в последствие се оказа, доста доходоносен бизнес. В допълнение всяка къща предоставя апартаменти за живеене. В началото на май селото все още се събуждаше от зимен сън и нямаше много хора. Като изключим и няколко кучета, в селото оставаха над 50-те поляка, дошли, за да се гмуркат. Всъщност селото беше пълно с коли с полски номера.

остров Муртер, Република Хърватска

Задар - 65 км
Сплит - 106 км

Загреб - 350 км
София - 1400 км

КУРСЪТ – ИЛИ КАК ИЗКАРАХ ОСТАТЪКА ОТ СЕДМИЦАТА

Първата вечер се събрахме всички, които смятахме да караме курса. Оказахме се общо трима курсисти и

още един водолаз, който беше изкарал курса, но идваше да тренира. Другите двама бяха поляци (защо ли да се учувам!), които започнали преди година или малко повече да се гмуркат. Те вече бяха яли попарата на инструктора и се готвеха много усилено, докато аз имах само бегла представа как ще прекарам следващите дни. Бързо осъзнах, че тук няма да има място за мотаене и че не съм дошъл да се гмуркам за удоволствие.

Първата вечер направихме пълна инспекция на екипировката, сглобявахме оборудването, нагласявахме бутилки, мажехме циповете на костюмите. Само ще вметна, че се очакваше водата на повърхността да е около 16 градуса, така че сухите костюми бяха задължителни.

КАКВО ПРЕДСТАВЛЯВА КУРСЪТ?

Срещата за следващия ген беше в 8 сутринта, за товарене на лодката. Ясно – няма да има излежаване.

TDI Extended Range обучава курсистите да се гмуркат на дълбочина до 55 метра на въздух с влизане в декомпресия и използване на нитроксови смеси при декомпресия. Курса мога условно да разделя на две части – гмуркания и упражнения.

Целта на гмурканията беше да се види как водолазът реагира на наркозата и на каква дълбочина се появява тя. Всеки ген започвахме с едно дълбочинно гмуркане и продължавахме с упражнения на по-плитко, между 10-и и 20-и метър. Упражненията бяха изцяло свързани с рискови ситуации, които може да се случат под водата и особено с оборудването. Спиране на крановете на бутилката, течове от регулатори, дишане от един източник, плуване без регулатор повече от 20 метра, надуване на деко буй, размяна на деко бутилки, оставяне, закачане на деко бутилки и още много различни упражнения.

Всички упражнения на пръв поглед изглеждат лесни и те са такива, но има две важни уточнения – едното е, че се правят в неутрална плаваемост, т.е. няма гъно; второто е, че повечето упражнения се правят без маска. Един малък пример – без маска трябва да се остави деко бутилка на гъното (не забравяме, че сме в неутрална плаваемост и не трябва да излизаме от дълбочината). В същото време инструкторът симулира теч от единия кран на бутилката. Такива ситуации бяха ежедневие и с всяко упражнение нещата ставаха все по-трудни и по-трудни.

Качвахме се обратно на лодката изтощени, но доволни от постигнатото. Всеки от нас, курсистите, изкачваше по един своеобразен връх.

На лодката останалите водолази ни гледаха малко накриво, защото все първи влизяхме във водата, последни изли-

DEEP BLUE
ВОДОЛАЗНИ ЦЕНТРОВЕ
БЪЛГАРИЯ

DEEP BLUE
Централен офис:
София 1421, бул. Арсеналски 21
тел. 02/963 17 08, факс 02/ 963 20 88
мобилен: 0888 506 520; 088 94 16 846
e-mail: info@diving-bg.com

DEEP BLUE 2
Златни пясъци, басейн на х-л Морско око
мобилен 0889 41 68 46
e-mail: info@diving-bg.com

DEEP BLUE 4
С. Българево, Община Каварна, Ул. 2
мобилен 0888 506 520
e-mail: info@diving-bg.com

DEEP BLUE 3
Слънчев бряг, до дискотека КАКАО
мобилен 0887 92 47 27
e-mail: info@diving-bg.com

www.diving-bg.com

захме и най-много място беше оставено за нас.

Курсът завърши със свободно спускане до риф на 50 метра. По-точно лодката ни спусна и замина да гмурка другите водолази, така че ние не само трябваше да се гмурнем на 55 метра, а и да намерим лодката, плувайки в насрещното течение.

И тримата курсисти успешно завършихме, но разбрахме, че ни чакат много часове на гмуркане, за да доусъвършенстваме знанията си.

Заминах си от Хърватска с много приятни чувства и спомени за красотите на крайбрежието и малките острови. Пожелавам на всеки запален водолаз да има възможност да посети край-

бул. Стамболийски 51, София,
 Тел.: 02 980 8302, GSM: 088 500 2007, 089 985 6401
 E-mail: sportissimo_tradecenter@abv.bg

SPORTISSIMO®
 sports trade centers

Обновен и вареден!

 SPORTISSIMO[®]
sports trade centers

бул. Стамболийски 51, София,
Тел.: 02 980 8302, GSM: 088 500 2007, 089 985 6401 E-mail: sportissimo_tradecenter@abv.bg

ПЛОЧКИ ЗА ПИСАНЕ
ПОД ВОДА

HAMMERHEAD

КАМБАНКА
ЗА ОКТОПОД

КЛЮЧОДЪРЖАТЕЛИ
И СУВЕНИРИ

Това се частотиграчките на Seemann,
които можете да намерите в магазини Sportissimo

СНАЙПЕР И СНАЙПЕР XL

Стоманена тирала покрита е с пластмасова бърза копчалка. Удължавач до 1 метър. Размер XL стига до 1,5 м. Удобно закрепване на подводен фотоапарат или видеокамера, позволява лесно да се отскача и при необходимост сигурно в свободна дивертиране.

HAMMERHEAD

Уникално гнатиращо устройство използвано за подводна коетосе включва към шланга водозащитна метка за комуникация с водолази на партньори или дайвмастера под водата както и водолази на корабна повърхност. Звуков обхват под водата от 50 до 200 метра над водата до 500 метра. В комплекта е включена специална водоотпорна макуля, снабдена с о-ринг за съхраняване на ключове, документи и пари.

РЕТРАКТОР

Устройство удължаващ до 1 метър кабел и карабинка за качване на компас, проектор и октопод. Наличието на ретрактор състои от бутон.

ПЛОЧКИ ЗА ПИСАНЕ ПОД ВОДА

Три страници които се превръщат в лесно гнатиращи лесна комуникация под водата. Дължината на молив е 15 см. За закачане на китката.

КЛЮЧОДЪРЖАТЕЛИ И СУВЕНИРИ

За да направите всички чисте 100% водолази и дайвмастера в печатляващ подарък.

МИНИ МАКАРА

Компактна макара 20 метра вължов месингова карабинка идеална за декомпресия и китката резервна макара.

КОЛАН С ДЖОБОВЕ

Подходяща меки и твърди тежест по удобен откладенски колан на товар в китката не провисва.

КАМБАНКА ЗА ОКТОПОД

Удобно монтиране съхраняване резервната втора степен по време на мука не предпазва от ацелване и случайно впускане на въздух възможност за лесно отскачане при нужда.

ЛЕЩИ ЗА ЧЕТЕНЕ

Удобно бързо поставяне на външната страна на същото на маската без многократно употреба. Различни дупри/лесно в разгледането на компас, ракомпас, дигитална фотоапарата или видео камерата.

МОЛИВЧЕ С О-РИНГОВЕ

За закрепване към плочките да пишане

И ОЩЕ:

Силиконови и кожни триъгълници неопрени специални тегла (Aquibee Seton) шампоани замък кристаличност и смазване кремове за щипове специални тегла и ваши други други...

КОЛАН С ДЖОБОВЕ

СНАЙПЕР И
СНАЙПЕР XL

РЕТРАКТОР

МИНИ МАКАРА

ВОДОЛАЗИ

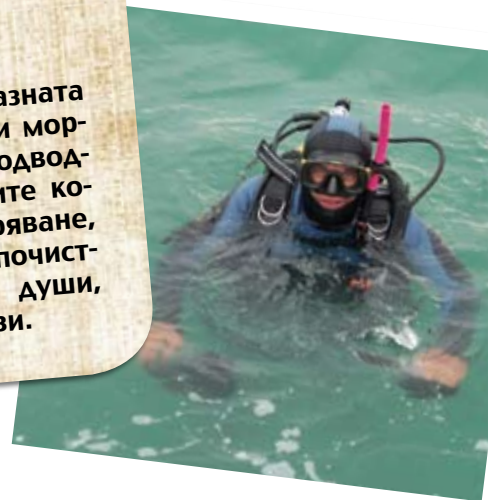
Име: Георги Чипов

Възраст: 48

Град: Варна

Зодия: скорпион

Професия: Ръководител на водолазната група към Параходство български морски флот с основна дейност подводното обслужване на българските кораби (подводни ремонти, заваряване, рязане, завинтване, подводно почистване и др.) Групата ни е от 7 души, всичките професионални водолази.

ОТКОГА СЕ ГМУРКАТЕ?

Станах водолаз във флота, бил съм военен офицер след завършване на морското училище и от 1989 г. ме назначиха на щат. Така започнах кариерата си на професионален водолаз към школата за водолази.

От около 20-25 години. Бях на около 10 години.

КАК ЗАПОЧНАХТЕ?

Аз съм израснал до морето, наблюдавал съм други водолази и всъщност съвсем естествено, когато по-късно имаше възможност, изкарах курсовете и продължих в тази посока.

Баща ми беше водолаз и често ме вземаше със себе си на работа. От там естествено дойде желанието ми да правя това, което правят големите.

СПОМНЯТЕ ЛИ СИ ПЪРВОТО ГМУРКАНЕ, КАКВО БЕШЕ УСЕЩАНЕТО?

Ами в началото е госта по-различно от обичайното гмуркане без водолазна екипировка. Преодоляват се различни чувства, свързани с водната среда – обстановката около теб, това че можеш по-бързо да седнеш и да разглеждаш, че можеш да дишаш спокойно.

Това се случи на река Дунав, където, баща ми работеше на корабите. Взе една кофа от противопожарните табла и я хвърли в реката. Аз – след нея. Нямахе почти никаква видимост, което е нормално за река Дунав (и въобще за реките). И аз намерих кофата! Е, разбира се, имах теоретична подготовка и наблюдения, но това ми беше за първи път с екипировка. Усещането е странно, защото липсата на видимост е първото нещо, което те впечатлява. И сигналното въже, по което, след като си готов и дадеш сигнал, излизаш.

КАК СЕ ЧУВСТВАТЕ ПОД ВОДАТА?

Вече както като на сушата. Когато ти стане работа, романтиката някак си остава на заден план. Отиваш да свършиш конкретната работа и излизаш. Нямах време да разглеждаш други неща наоколо. Прекарвам под вода горе-долу толкова време, колкото другите хора, които ходят на работа на сушата.

Перфектно!

КАКВО НАМИРАТЕ ПОД ВОДАТА, ГМУРКАТЕ ЛИ СЕ ЗА УДОВОЛСТВИЕ?

Общо взето постоянно. Да, разбира се. Ходя за рапани, така си почивам...

Ами аз съм израснал във водата. Тя е част от мен. Не мога без нея. След като и професионално се свързах с нея.

С КАКВО ОБОРУДВАНЕ ЗАПОЧНАХТЕ?

В началото беше това, с което разполагаха военните – предимно руско и чешко. След това вече навлязаха западните... Посейдон.

Леководолазно – това на баща ми. Като космонавти – скафандри, тежки костюми, тежести. Около 100 кг. Никаква автономност.

С КАКВО СЕ ГМУРКАТЕ СЕГА?

Посейдон за сухите костюми. Иначе за мокрите – най-различни марки, даже сега имаме някакви, които дори не знам португалски ли са, испански ли са – Тиа суб, Скуба Про и др.

Скуба про и Посейдон.

Име: Милен Крумов
Възраст: 38
Град: Русе
Зодия: рак
Професия: професионален водолаз

ЛЮБИМОТО ВИ МЯСТО ИЛИ МЕСТА ЗА ГМУРКАНЕ?

Северния район – Камен бряг, Тюленово. Там е много красиво, има подводни пещери, потънали кораби.

Дунав.

НЯКОЯ ИНТЕРЕСНА, СМЕШНА ИЛИ СТРАШНА СЛУЧКА?

Имаме един колега, който знае всичко и никогa не се вслушва в съвета на другите. Така веднъж при една язовирна работа правихме инсталации. Вече сме приключили и той само трябваше да слезе и да уплътни сарака. Казахме му да си вземе ножа, но той отказа. И като слезнал долу, водата му засмукала сигналното въже, той залепнал за сарака. Опитал да се освободи. Няма нож да го среже, седял така 15 минути, но успял да се отвърже и да се измъкне. После доста го подигравахме. Дори и да си много подготвен, с водата шега не бива.

Много често има рискови ситуации, като оплитане в рибарска мрежа. При всяко движение тя се залепва по маската, оплита се в автомата... Не трябва да изпадаш в паника, защото всяко погрешно движение може да те вкара в още по-опасна ситуация. Затова спокойно, с ножа, който е задължителна част от водолазната екипировка, започваш да се освобождаваш. Ако се случи нещо, с което не можеш да се справиш сам, подаваш сигнал по въжето и винаги идват да ти помогнат. Ние сме екип, който работи от дълги години и се познаваме добре, така че можем да разчитаме един на друг. Но се занимаваме най-вече със строителна техника. Бяхме подизпълнители по изграждането на ро-ро терминала, който се направи в Никопол с пари от Европейската комисия. Ние изградихме подводната част. Полагат се големи бетонни плочи за изграждането на рампа, с наклон от 10 градуса. По нея се движат камиони, когато нивото на реката спадне. Много отговорна и прецизна работа.

КОЯ Е НАЙ-ГОЛЯМАТА ДЪЛБОЧИНА, НА КОЯТО СТЕ СЛИЗАЛИ?

На 60 метра, като военни за тренировка, иначе на 40 за работа.

35 метра – на язовир Тича.

КОЕ Е НАЙ-НЕОБИЧАЙНОТО ИЛИ ИНТЕРЕСНО МЯСТО, НА КОЕТО СТЕ СЕ ГМУРКАЛИ?

На язовирната стена. Шумът е доста стряскащ и колкото по-надолу слизаш, по-толкова по-силен става, а и няма видимост. Случвало се е и в морето. На Камен бряг има пътеки, по които слизаш с оборудването в морето, но при течение въздухът ти свършва, течението те изкарва на друга посока, далече от пътеката – някъде в камъните – и после мъкнеш цялото оборудване, а то тежи...

Най-много на Дунава. Но няма какво да се види. В морето е по-красиво.

КОЕ Е МЯСТОТО, КЪДЕТО ИСКАТЕ ДА СЕ ГМУРКАТЕ?

В Гърция. Тази година ще ходим го Пелопонес.

Австралия, Барьерния риф и на места, които само гледам по телевизията.

КАКВО ЩЕ ПОСЪВЕТВАТЕ НАЧИНАЕЩИТЕ ВОДОЛАЗИ?

По принцип водолазната професия е много привлекателна, но не е за всеки. Трябва да си преодолеят страховете и да са готови не само за романтика, защото отгоре изглежда така, но всъщност, като започнеш да слизаш, нещата невинаги са красиви. Много важно нещо е подготовката, която ти дава сигурност, за да успееш да си доставиш и удоволствие.

Сигурност, подготовка, никакви рискове. С това шега не бива!

ИСТОРИЯ НА РЕГУЛАТОРИТЕ

текст Веселин Михайлов, по материали от чуждия печат

ПРОБЛЕМЪТ

Най-сериозният ограничител при всяко подводно действие е функционирането на дихателния автомат, познат като скуба регулатор. Производителите на съвременни автомати за подводно дишане, използвани от любители и професионални водолази, трябва да се съобразят с многото различни видове натоварвания, на които са изложени хората под вода.

Подводната среда предполага различни физически и психически стресови фактори, които оказват влияние върху работещите в нея. Извършването на движение във водна среда изисква по-голям разход на енергия и ускорено

темпо на дишане в сравнение с изпълняване на същата задача или движение на сушата. Това е така заради по-голямата плътност на водата и необходимостта от преодоляване на водното съпротивление. Налягането, което се упражнява върху въздушния път на водолаза при дишане под вода, пренасянето на водолазното оборудване, както и движението на самата вода (теченията), също са физически изтощителни.

Допълнителните фактори, които са причина за стрес под водата, са чувството на безпокойство, зрителните промени и ограничената възможност за комуникация. Влиянието, което оказва един или повече такива фактори върху змуркация, може да причини ускорено дишане и повишена нужда от

въздух. Невъзможността да се получи достатъчно въздух или т.нар. глад за въздух би довел до психологически и физически стрес и може да бъде опасен за живота в подводна среда. Усещането за недостиг на въздух може да доведе до състояние на паника, при което водолазът да изостави оборудването си или да предприеме други безразсъдни действия, излагащи собствения му живот или живота на партньорите му под водата на опасност.

Съпротивлението при дишане е пряко свързано с възможността водолазът да получава достатъчно количество въздух при работа в подводна среда и това трябва да бъде определяно като решаващ фактор при създаването на дихателни автомати.

През 1865 г. Беноа Рукуарол (Benoit Rouquayrol) и Огюст Денероа (Auguste Denayrouse) разработват и патентоват подводен апарат за дишане. Това е стоманена бутилка, пълна със състен въздух, която е свързана към клапан и мундшук. Бутилката е закрепена към гърба на водолаза и водолазът е свързан със сушата с помощта на маркуч, който доставя свеж въздух в бутилката, която е с ниско налягане. Водолазът е могъл да прекъсне веригата и да продължи змуркането чрез бутилката на гърба си за няколко минути.

През 1943 г. французите Емил Ганян (Emile Gagnan) и Жак Кусто (Jacques Cousteau) създават регулатора „при поискване“. Той е с двоен шланг, който регулира въздушното налягане автоматично, доставяйки въздух, когато водолазът се нуждае от такъв. По време на Втората световна война Ганян започва работата по създаването на подобен регулатор за автомобилна разработка, при която за гориво се използва готварско олио.

През 1958 г. шведската фирма Poseidon Diving Systems, чиито основател е шведският пионер във водолазния спорт Ингвар Елфстрьом, произвежда първия водолазен регулатор в света който има само един маркуч за въздух (известен днес като Cyclon 300 и Cyclon 5000). Още от самото начало регулаторите на Poseidon стават известни с изключително доброто си изпълнение.

През 1982 г. Poseidon Diving Systems създават първия в света регулатор, снабден със сервоспомагателно устройство (servoassisted).

През 1985 г. е създаден първият регулатор на Poseidon с балансирана първа степен (в производството и днес). Този регулатор е одобрен и приет за употреба в изключително студена вода от военноморския флот на САЩ. Това е моделът на регулатор, който южноафриканецът Нуньо Гомез (Nuno Gomes) използва, когато прави двата си световни рекорда за най-дълбоко змуркане

ФИЗИОЛОГИЯ

Нормалното вдишване се постига чрез свиване на диафрагмата и мускулите, свързани с ребрата, и намиращите се под тях бели дробове. По време на вдишване гръдният кош се разширява и разтегля плеврата около белите дробове, като ги увеличава. При това нарастване на обема на белите дробове въздушното налягане вътре намалява, позволявайки на въздуха да навлезе в дробовите и да изравни налягането. При издишване мускулите и диафрагмата се отпускат, изтласквайки въздуха навън. Количеството въздух, което преминава през дробовите при едно вдишване и издишване, се нарича дихателен

капацитет да влияе върху способността на човек да работи или упражнява дейност и е възможно да не оказва влияние върху снабдяването на кръвта с кислород.

Жизненият капацитет има и резерв на вдишване и на издишване. Вдишвайки дълбоко, среднестатистическият човек може да вдиша три допълнителни литра въздух. Дори след подсилено мощно издишване в дробовите остава около един литър въздух. Този резерв (или остатъчен обем) предпазва дробовите от деформирание.

Човек прави средно 10-20 вдишвания на минута. При леко натоварване дихателният обем се увеличава, като с повишаването на натоварването честотата на вдишванията също ще се увеличи, често до 45 вдишвания за минута. Един водолаз, обаче, ще прави между 25 и 31 вдишвания за минута при релаксиращо спокойно змуркане, без да осъществява каквато и да е усилена дейност. Поради ускореното дишане

обем. Средният дихателен обем на човек в покой е приблизително 0,5 литра.

Жизненият капацитет е свързан с най-голямото количество издишан въздух, след като е вдишано максимално количество. Това зависи от ръста, възрастта и здравословното състояние на всеки. Не е задължително жизненият

В море, спускайки се на дълбочина от 282,6 м през 1996 г. и на дълбочина от 318,25 м през 2005 г.

През 2002 г. Poseidon Diving Systems представят първия регулатор в света, специално разработен за екстремно змуркане. Двама от големите авторитети в областта вземат участие в разработките от самото начало. Единият от тях е Нуньо Гомез (Nuno Gomes), а другият Кевин Гър (Kevin Gurr), чийто дългогодишен опит се следва от хиляди водолази във Великобритания. Заедно с отдела за разработки на Poseidon те за първи път създават регулатор за екстремни обстоятелства, при положение че до тогава дори не съществува стандарт за регулатор за по-голяма дълбочина от 50 м. Това е единственият регулатор, одобрен за дълбочина от 200 метра и 99,95% кислород. При този регулатор са намалени източниците на грешка, броят на отворите, клапаните и лостове, които могат да представляват риск за сигурността. Регулаторът

(Xstream) има и вградена защита против замръзване в конструкцията си чрез TDA (термодинамична система против замръзване). В основата на конструкцията е топче от неръждаема стомана, което изключва най-често срещания при регулаторите проблем – изтичащ клапан за високо налягане.

Друго предимство на топчето е, че то не може да се изплъзне и да доведе до рискови фактори като деформиране, изхвърляне и други отклонения от конструкцията, а от там – до изтичане на въздух. Xstream се балансира автоматично, което го прави максимално ефективен, независимо от налягането в бутилката. С тази разработка се надминават съществуващите в змуркането стандарти. С показаните от регулатора перфектни качества на големи дълбочини границите вече се определят от самия водолаз, а не от водолазното оборудване.

на водолазите в покой, използваното от тях оборудване трябва да бъде създадено така, че да осигурява достатъчно въздух с минимално усилие при вдишване и издишване.

ОБОРУДВАНЕ

При дишане под вода обикновено се използва така нареченият скуба апарат (SCUBA – Self-Contained Underwater Breathing Apparatus, самостоятелен апарат за подводно дишане). Скуба системата включва регулатор, въздушна бутилка, дълбокомер и манометър. По много опростен начин регулаторът позволява на водолаза да изразходва въздуха от водолазната бутилка, докато контролира оставащия въздух чрез манометър. Текущата дълбочина се контролира с помощта на дълбокомер.

Водолазната бутилка е под високо налягане. Обикновената бутилка е под налягане 200-220 атмосфери (АТМ). Човешките бели дробове не могат да дишат въздух под такова голямо налягане, без да настъпят сериозни увреждания. Налягането на заобикалящия ни въздух на морското равнище е само 1 АТМ. Основната функция на регулатора е да намалява налягането на съдържащия се във водолазната бутилка въздух под високо налягане до налягането на заобикалящата среда, така че водолазът да може да диша.

Първа и втора степен на регулатор

ФИГ. 1

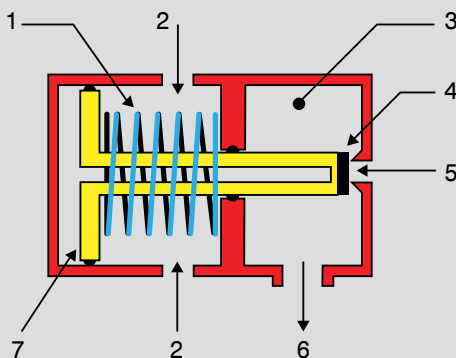

Най-често използваният вид регулатор е регулаторът с клапан „при поискване“ с отворен цикъл. Известен е като регулатор „при поискване“, защото доставя въздух, само когато водолазът вдишва или „поиска“ въздух. Този вид регулатори се състоят от два основни компонента, наречени първа и втора степен. Първата степен се закрепва към водолазната бутилка и доставя въздух във втората степен, която е в устата на водолаза или осигурява въздух във водолазната маска, ако тя е целочицева (фиг. 1). Първата степен поема въздух под високо налягане от водолазната бутилка и го намалява до т.нар. средно налягане. След това въздухът преминава към втората степен, където налягането се намалява до това на съответната дълбочина.

лявайки на въздуха от бутилката да навлезе. Навлизащият въздух увеличава налягането и кара пружината да премести буталото обратно в затворена позиция. Когато е в затворена позиция, регулаторът спира навлизането на допълнителен въздух от бутилката.

При по-голяма дълбочина съпротивлението при дишане се увеличава и дишането с този тип регулатор, изобразен на фиг. 2, става по-трудно. Причината е, че регулаторът е небалансиран. Клапанът се влияе от промяната в налягането на въздуха, който идва от бутилката. Тъй като въздухът се изразходва от водолаза, въздушното налягане в бутилката намалява и междинното налягане в клапана се увеличава. Поради това, че отворът, през който въздухът

ФИГ. 2

Небалансирана първа степен на регулатор с бутало (тип бутало)

1. Пружина под високо налягане
2. Заобикалящо налягане на водата
3. Средна камера
4. Клапан и монтаж на подложка (основа) за високо налягане
5. Въздух под високо налягане
6. Въздух към втора степен
7. Небалансирано бутало на първата степен

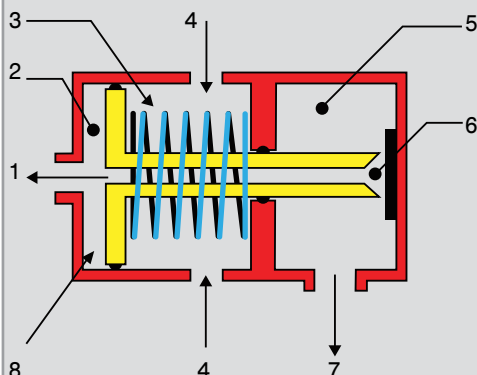
Изпитваното от водолазите съпротивление при дишане може да зависи от дизайна както на първата, така и на втората степен. Има два основни вида първа степен – бутало и диафрагма. Всеки от тях може да бъде балансиран и небалансиран.

Небалансирана първа степен на регулатор с бутало (фиг. 2)

Тази първа степен на регулатора функционира, като използва противоположните сили на средното налягане и пружината под високо налягане в регулатора. Когато водолазът поиска въздух чрез вдишване, междинното налягане се понижава, което кара основната пружина да премести буталото към ниското налягане. Буталото премества клапана от основата, позво-

с високо налягане от бутилката навлиза, е малък (5 от фиг. 2), въздушният поток е стеснен толкова, че съпротивлението при дишане е повишено.

Когато налягането в бутилката достигне приблизително 70 АТМ, водолазът ще започне да чувства по-голямо съпротивление при дишане. Проблемът се утежнява и от факта, че налягането в бутилката е най-ниско в края на гмуркането, когато освен това водолазът може да бъде изтощен или да изпитва трудност при завръщане до мястото на изход – бряг или лодка. Въпреки че този клапан ще продължава да дава достатъчно въздух на водолаза, психологическото напрежение поради повишеното съпротивление на въздушния поток може да доведе до стрес или паника.

ФИГ. 3

Балансирана първа степен на регулатор с бутало

1. Въздух към втората степен
2. Междинна камера
3. Пружина под високо налягане
4. Заобикалящо водно налягане
5. Камера с въздух под високо налягане
6. Клапан и монтаж на основа за високо налягане
7. Въздух под високо налягане
8. Балансирано бутало

Балансирана първа степен на регулатор с бутало (фиг. 3)

Основната разлика между балансираното и небалансираното бутало е, че при балансираното клапанът не се влияе от влизания от буталката въздух под високо налягане. Това осигурява равномерно съпротивление при дишане. В този случай от началото до края на гмуркането водолазът обикновено не усеща разликата при вдишване, дори когато налягането в буталката намалява.

Небалансирана първа степен на регулатор с диафрагма

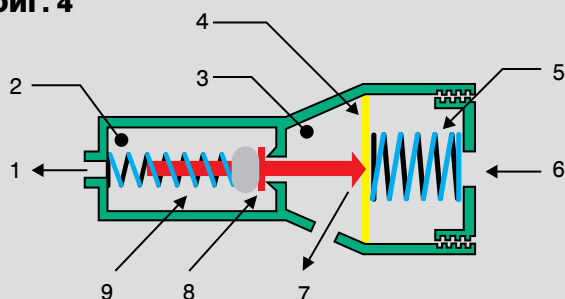
Регулаторът с диафрагма се нарича още и първа степен upstream (срещу течението). Дъното на клапана е разположено от страната на клапана с високото налягане (фиг. 4). Когато водолазът поеме въздух, диафрагмата се огъва навътре и натиска буталния лост, за да се отвори клапанът. Когато междинното налягане се увеличи до определена точка, диафрагмата се отпуска и клапанът се затваря. Този вид клапан има малък отвор (6 от фиг. 4), който намалява въздушния поток, освен това е и небалансиран, поради което съпротивлението при дишане ще се увеличи с намаляване на налягането в буталката.

Балансирана първа степен на регулатор с диафрагма (фиг. 5)

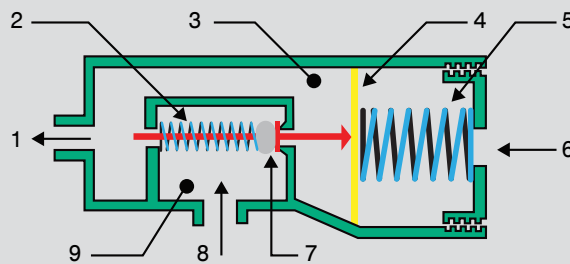
Този регулатор функционира по подобен начин като балансирания регулатор с бутало. Основната разлика е, че диафрагмата държи клапана отворен и по този начин позволява на въздуха да навлиза по-бързо, отколкото при регулатора с бутало. Тъй като оста на клапана е разположена през камерата за високо налягане до междинната камера, въздушното налягане от буталката не може да упражнява сила върху оста на клапана. Въздушното налягане в буталката не влияе върху съпротивлението при дишане на водолаза по време на гмуркането.

Втора степен на регулатора

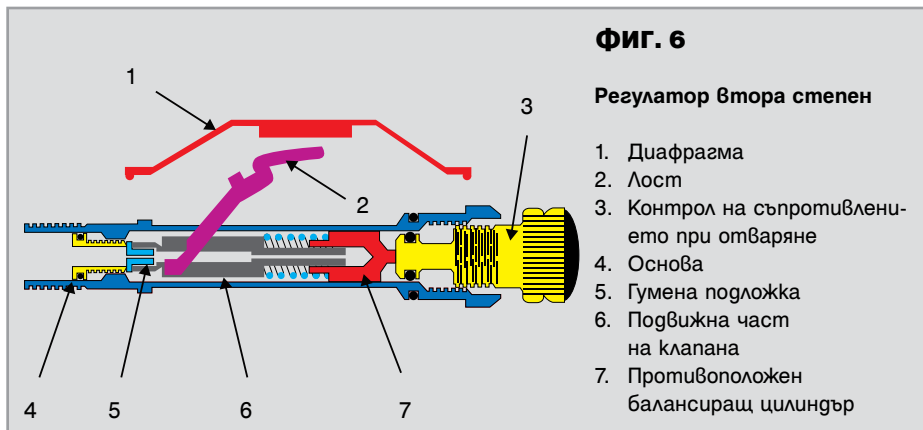
Втората степен е тази част от регулатора, която водолазите държат в устата си. Тя поема въздуха с междинно налягане от първата степен и отново намалява налягането му до това на заобикалящата среда, така че водолазът да може да диша, без това да му навреди. Втората степен включва бутон за прочистване на излишната вода от елемента и мундшук, който е разположен между зъбите на водолаза, за да може да се поддържа позицията му.

ФИГ. 4

Небалансирана първа степен на регулатор с диафрагма

1. Въздух под високо налягане
2. Камера за въздух под високо налягане
3. Междинна камера
4. Диафрагма
5. Пружина, балансираща диафрагмата
6. Заобикалящо водно налягане
7. Въздух към втората степен
8. Клапан и основа за високо налягане
9. Пружина под високо налягане

ФИГ. 5

Балансирана първа степен на регулатор с диафрагма

1. Въздух към втората степен
2. Пружина, балансираща клапана
3. Междинна камера
4. Диафрагма
5. Балансираща пружина
6. Заобикалящо водно налягане
7. Клапан и основа за високо налягане
8. Въздух под високо налягане
9. Камера за въздух под високо налягане

Когато водолазът вдишва, налягането във втората степен намалява, карайки диафрагмата да се свие, като по този начин притиска и задвижва лоста. Този лост отваря клапана, позволяващ на въздуха да навлезе във втората степен и съответно да достигне до водолаза. Когато водолазът издиша, диафрагмата се изпъва и издишваният газ излиза от втората степен през изпускателните отвори, разположени на дъното на втората степен. Налягането, необходимо да се премести лостът до отворена позиция, се нарича отварящо (движещо) налягане. Колкото е по-ниско това отварящо налягане, толкова е по-малко съпротивлението, усещано от водолаза при дишане.

Фиг. 6 показва лоста и диафрагмата на втората степен. Бутонът вдясно се използва от водолаза, за да увеличи или намалява налягането, което

е нужно, за да вдиша. Отварянето на този бутон нагоре в дълбочина ще намали отварящото налягане.

Дизайнът на втората степен може да окаже значително влияние върху съпротивлението при дишане. Ако отварящото налягане на лоста при вдишване е прекалено високо, водолазът ще изпита чувство на недостиг на въздух. При неизправна втора степен може да се увеличи и съпротивлението, което се усеща от водолаза при издишване. Въпреки че това се случва рядко, голямото съпротивление при издишване може да причини значителен стрес и напрежение под водата. Изследванията показват, че инспираторното съпротивление (при вдишване) превишава по значение експираторното (при издишване) и е много важно за това водолазът да се чувства добре под водата.

Тестване на изпълнението на подводните апарати за дишане

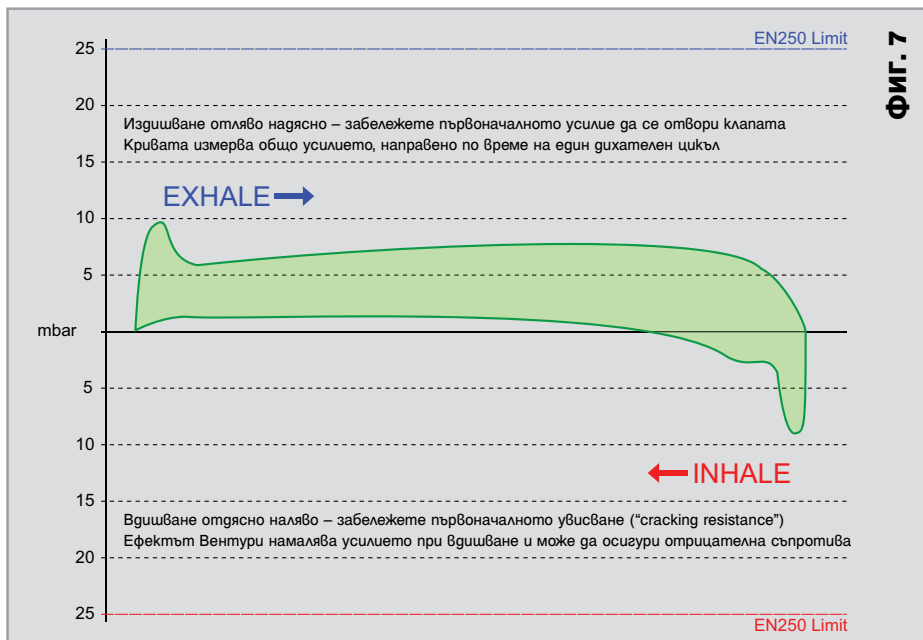
Регулаторите се тестват чрез система, разработена от Националната агенция за наука, технология и иновации на САЩ. Системата оценява регулаторите при симулация на човешко дишане, научно повторение, време, и сложност. Регулаторите се тестват при няколко различни стандарта (темпо) на дишане, като по този начин се извършва и тестване при различни дихателни обеми. Различните типове и обеми на дишане са известни с термина „дихателен обем за минута“ или RMV (respiratory minute volume). RMV се измерва в литри за минута. Количеството енергия, изразходвано от водолаза, се измерва в джаули на литър и е известно като „работа при дишане“ или WOB (work of breathing).

Всеки производител тества регулаторите по избран от него RMV. Обикновено резултатите се сравняват с установените от армията на САЩ показатели. Армията избира регулатори, които работят с WOB 1,3 j/l или по-малко, когато се диша на 62,5 RMV при дълбочина 40 м в солена вода и при дълбочина 60 м, използвайки въздух с налягане 100 ATM. На фиг. 7 е са показани с примерни резултати за балансирани първа и втора степени на регулатор, тествани по ANTSI системата.

Решение

Решението на проблема с неблагоприятните ефекти от допълнителното натоварване, причинено от съпротивлението на дишане в подводна среда, е да се използва балансиран регулатор. За разлика от небалансираните, тези регулатори поддържат постоянно съпротивление при дишане по време на змуркането, независимо от намаляването на налягането на въздуха във водолазната бутилка. Освен това балансираният регулатор, който покрива изискванията на армията на САЩ от 1,3 j/l, може лесно да се намери на съвременния пазар на водолазно оборудване.

С доброто си изпълнение балансираният регулатор ще намали физиологическите и психологическите стресови фактори в подводната среда, осигурявайки по-сигурно и безопасно змуркане както за отделния водолаз, така и за неговите партньори.

**ВЪРХОВНО
ПОСТИЖЕНИЕ,
ДЕФИНИРАНО
ПО НОВ НАЧИН.**

Ако търсите регулатор, който да ви осигури оптимални резултати във всяка ситуация, МК 17/G250V е правилният избор.

Управляваната чрез мембрана, балансирана първа степен се допълва прекрасно с нашия класически модел G250V. С помощта на най-новите технологии се осигурява 35% по-голям въздушен поток.

Капсулираната първа степен и металните компоненти на втората степен правят регулатора извънредно подходящ за студена вода и сурови условия.

Предлага се като комплект с първа степен МК 17 или с МК 19 с въртяща се глава.

**DEEP DOWN YOU
WANT THE BEST**

**ПРЕДПОЧИТАН ОТ ВОДОЛАЗИТЕ,
КОИТО ИСКАТ НАЙ-ДОБРОТО.**

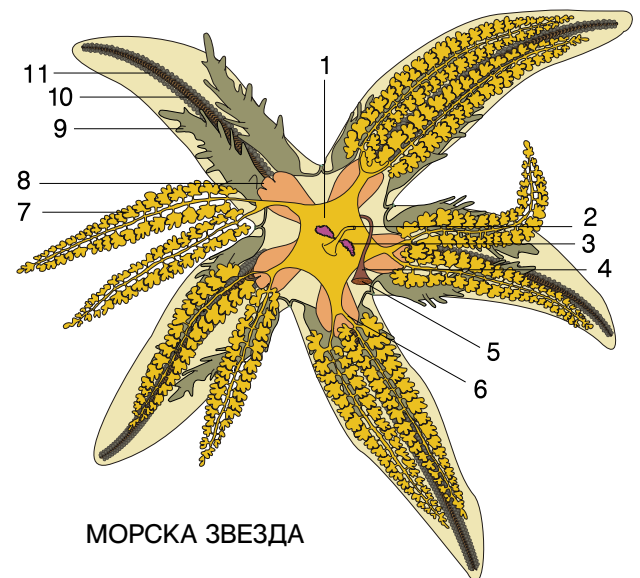
www.podvoda.com
Sportissimo
бул. Стамболийски 51, София
GSM: 0889 416 846
magazin@podvoda.com

JOHNSON
OUTDOORS

ОБИТАТЕЛИ

морска ЗВЕЗДА

МОРСКАТА ЗВЕЗДА СЕ СРЕЩА ВЪВ
ВСЯКАКВИ РАЗМЕРИ И ЦВЕТОВЕ,
НАЙ-ЧЕСТО В ЖЪЛТО, ОРАНЖЕВО,
ЧЕРВЕНО И РОЗОВО, НО АКО СТЕ
КЪСМЕТЛИВИ, МОЖЕТЕ ДА СРЕЩНЕТЕ
И ТАКАВА В ТУРСКО СИНЬО

МОРСКА ЗВЕЗДА

1. Стомах (пилор)
2. Анус
3. Ректална жлеза
4. Пясчен канал
5. Магрепорити (пори, контролиращи проникването на морска вода)
6. Стомашен канал
7. Сляпо черво (цекум)
8. Сърдечна кухня
9. Полова жлеза
10. Амбулакрални структури
11. Венгузи

Някои са еднoцветни, а други – пъстри. Повечето морски звезди притежават пет или повече „крака“, които излизат от централно разположен диск (пентарадиална симетрия), и завършват с фоточувствително петно. То обаче може да различава единствено светло и тъмно.

Морските звезди притежават свойството да регенерират. Ако един от краката ѝ се отчупи, на негово място израства друг.

Съществуват около 1800 вида, които са разпространени по всички морета и океани. Най-голямо разнообразие се среща в тропическите части на Индийския и Тихия океан, където може да видите и морска звезда гъба.

Морските звезди нямат скелет, а водна съдова система, която притежава множество израстъци, приличащи на вендузи, разположени по коремната ѝ страна. Те нямат кръв – изпомпват морска вода, която придвижва веществата в тялото им.

Морските звезди могат да се размножават полово и безполово. Женските и мъжките са отделни индивиди, като оплождането става външно. Много от тях се размножават безполово, като отделни техни части се отчупват и растат самостоятелно. В някои случаи кракът на някоя морска звезда си „тръгва“ от останалото тяло, което регенерира нов, а „напусналият“ тялото крак пораства и става морска звезда.

Придвижването им е бавно и става с помощта на крачета-вендузи от долната страна на тялото.

Повечето морски звезди са хищници, като някои от тях се хранят с миди, стриди и животни, които са достатъчно бавни, за да бъдат уловени. Най-общо храната им варира от алги до корали и дребни рибки.

Засега морските звезди не са включени в застрашените от изчезване видове.

Кое то не значи, че трябва да ги ловите, за да ги използвате за украса!

BEYOND BOUNDARIES

The dive computer you've
been waiting for.

Breaking boundaries with sophisticated technology and intuitive design, UWATEC introduces Galileo Sol, the ultimate graphic dive computer. Galileo Sol goes beyond the conventional with an innovative heart rate monitor for precise decompression calculations and a navigational system including a full-tilt, digital compass with bearing memory. Made for divers of all levels, this user-friendly, interactive computer also boasts an exceptionally large dot matrix display screen with three display options and multiple personalization features.

Galileo Sol by UWATEC.
In partnership with
Polar - listen to your body.

**DEEP DOWN YOU
WANT THE BEST**

www.podvoda.com
Sportissimo
51 Stamboliiski Blvd., Sofia

UWATEC

АГНЕС ГЕОРГИЕВА Е ПЪРВИЯТ ПОЧЕТЕН ЧЛЕН НА КЛУБ ПОД ВОДА. ПРЕКРАСНОТО Й ПИСМО, С КОЕТО ПОДКРЕПИ НАШЕТО НАЧИНАНИЕ, БЕШЕ ПУБЛИКУВАНО ВЪВ ВТОРИЯ БРОЙ НА СПИСАНИЕТО

Агнес Георгиева

ПРЕДСТАВЕТЕ СЕ – ГОДИНИ, ГРАД, ПРОФЕСИЯ, ЗОДИЯ?

Агнес Георгиева, зодия близнаци – най-чаровната зодия. На 76 години съм. Родена съм в Шумен, но съм израснала във Варна. Морето е моята втора орисия, за да мога да живея спокойно. Иначе съм изредила много професии. Работех в Аквариума. По-късно той се разори и стана Аквариум към БАН за ихти-

ологична дейност и Океанографски институт. Повечето колеги и приятели подводничари отидоха в Океанографския институт, но аз не загубих връзката с тях през годините. След това преместиха мъжа ми, а с него – и аз. Губех си работата, пак се връщах..., но съм котленска внучка, а там казват, че всяка жена едва ли не е родена на стана. Така започнах да се занимавам с тъкачество. Имам около 40 пана, 20 от които монументални – мога и това да правя. На 60 години се хванахме да строим вила и се оказа, че и къща мога да строя! Ентусиазъм не ми липсва, независимо че тази година навърших 76 години. Това не ми пречи да продължавам да се спускам под вода, особено в акваторията на Русалка, където е разположено подводното училище на инж. Илия Кръстев, който написа учебник за подводна дейност.

ОТКОГА СЕ ГМУРКАТЕ?

Аз се гмуркам от далечната 1958 г.

КАК ЗАПОЧНАХТЕ?

По това време моят мъж, който беше млад специалист лекар, го разпределиха на работа в Созопол и естествено отидох с него. Нали знаете как е в малкия град – кметът, попът, гаскалът и докторът могат да помогнат на хората в дадена ситуация. От София дойде един човек, който беше представител

СЛОЖИХ МАСКА, КОЕТО Е ПРОЗОРЕЦ КЪМ НЕОБЯТНОТО; СЛОЖИХ ШНОРХЕЛ, КОЙТО МИ ПОМАГА ДА НЕ ВДИГАМ ГЛАВА НАД ВОДАТА, ЗА ДА ПОЕМАМ ВЪЗДУХ; СЛОЖИХ ПЛАВНИЦИ, КОИТО МИ ДАВАТ УСКОРЕНИЕ ПРИ ЗАГРЕБВАНИЯТА И ОСТАНАХ ТОЛКОВА ОЧАРОВАНА, ЧЕ ИЗПИХ ВОДАТА, КОЯТО КОЙ ЗНАЕ КАК БЕШЕ ОСТАНАЛА В ШНОРХЕЛА! НО ТОВА НЕ МЕ ОТКАЗА.

(по-късно стана и секретар) на Републиканската секция по подводна дейност. Казваше се Димитър Венов. Той търсеше място, където да се построи лагер за обучение на хора за водолазна дейност. И понеже нашият дом, както казваше мъжът ми, беше аврамов дом, го поканихме в къщи. Така се разговорихме за дейността, която щеше да се развива,

и аз го попитах дали мога да се включа в курса. Той изказа съмнение, тъй като вече ме водеха с доста плувни часове в басейн, но аз го оборих, като казах, че си плувам направо в морето. Така ми дадоха плавници, маска и шнорхел. Край Созопол има едно място, казва се Райското заливче – Парадито. Това е много красиво място с приятни дълбочини от около 12-15 метра. Там направихме фактическото гмуркане, а по-късно – през август същата година, направих първите си леководолазни спускания. Бях единствената от вътрешността на страната – останалите бяха софиянци (които естествено винаги са корифеи във всичко!).

СПОМНЯТЕ ЛИ СИ ПЪРВОТО ГМУРКАНЕ, КАКВО БЕШЕ УСЕЩАНИЕТО?

Аз съм горе-долу добър плувец – не мога да се удавя. Сложих маска, което е прозорец към необятното; сложих шнорхел, който ми помага да не вдигам глава над водата, за да поемам въздух; сложих плавници, които ми дават ускорение при загребванията, и останах толкова очарована, че изпих водата, която кой знае как беше останала в шнорхела! Но това не ме отказа. Видях как другите с лекота се „счупват“ в кръста и се гмуркат, след като са се раздишали и са поели въздух. И започнах така – лека-полека. Човек като има хъс е готов на всичко. В началото изпивах госта вода обаче. Тя е много полезна. Даже като ме питат какви са условията да станеш леководолаз, винаги казвам: да знаеш да плуваш и да умееш да пиеш морска вода.

КАК СЕ ЧУВСТВАТЕ ПОД ВОДАТА? ВСЕ ПАК ВИЕ СТЕ ВЪЗДУШНА ЗОДИЯ?

Идеално! Чувствам се много добре, дишам с пълни гърди. Аз имам изработена техника – дълбоко поемане на въздух, задържане, движение и бавно изпускане. Така хем си пестя въздуха, хем не натоварвам белите дробове да работят активно. Защото понякога

ми се налага да работя повече от допустимото под водата. Сещам се как веднъж се готвехме за урок с една група, която обучавах за инструктори. Обаче те нещо се мотаят, правят някакви неразбории, дават акъл (щото българинът е специалист по всичко) и аз им казах: „Вижте какво, аз слизам и ще ви чакам долу. Не е кой знае каква дълбочина, около 6 метра. Вече смятам, че имате необходимите умения, за да се справите.“ И се спуснах. Там знаех един голям камък, спрях се на него и ми стана така хубаво и спокойно, починах си далеч от шума. И някой взел, че ме снимал в гръб, та имам и снимка от тогава. А още по-интересното беше, че докато чакам се оглеждам и усещам, че нещо ми липсва. Изведнъж се сещам, че ги няма мидите. Като работехме в този район, ние често си събирахме миди и вечер ги печехме на тенекия. А сега ги нямаше – бяха ги изяли рапаните. Само отворени, празни черупки... Имах чувството, че съм попаднала в гробище. И друг случай се сещам от времето, в което съм живяла в Созопол. Помолуха ме от Морско-

то училище да им направя курсовете. Вече имам най-висока инструкторска степен в сравнение с техните инструктори. И всяка заран идваше да ме вземе лодка от гражданския кей и да ме заведе на военния кей. От там с кораб тип баржа правехме занятията. Един ден идват, свиркат и ми казват – днес няма да провеждаме занятия. Така ли, казвам, защо? Ами вали! Ааа, добре, казвам, вие като провеждаме занятията мокрите ли се? – Да, ми казват, ама сега вали! Е, значи аз съм сбъркала, казвам аз. Мислех, че обучавам специалисти в морското дело, а то било пансион за благородни девици! Та ми се обидиха, събра се комсомолско бюро, партийно бюро – искат да се извиня. Няма да им се извиня, казвам, а да се приготвят да провеждат занятията! Верно – имаше гъжд, вълна, вятър, но като се слезе на 10 метра, там вече всичко е спокойно и тихо.

А КАКВО БЕШЕ УСЕЩАНЕТО, КОГАТО ЗА ПЪРВИ ПЪТ СЛЕЗНАХТЕ С ВОДОЛАЗНА ЕКИПРОВКА?

Вижте, едно време нямаше такива жилетки, както вие сега познавате леководолазния екип. Това имаше само леководолазни апарати – еднобутилкови, 2-бутилкови и 3-бутилкови. Понеже винаги съм имала готовност да дам въздух на някой, който изпада в паника и смята, че апаратът не му подава въздух, работех с 3-бутилков апарат. За да бъде балансирана, носех само килограм и сто олово на кръста си. Това ми беше балансиранката, за да получа неутрална плаваемост. Е, какво ми беше усещането – абсолютна автономност, въпреки че бяхме група и трябваше да следваме водача. Спомням си един такъв случай, когато бяхме на експедиция да търсим останки от битката на Ушаков в района на Калиакра. Действието се развива на прилични дълбочини – 30 метра. Един лекар от София беше водач на групата. Бяхме тройка и той идва при мен и ми казва, че колегата има проблем с ушите и ще го изведе на повърхността. Казва ми още да остана долу, а това е недопустимо в леководолазната практика! Никога не трябва да оставаш сам! Аз се позачудих, но останах. Оглеждах се и с периферното зрение видях, че се приближава нещо голямо и черно. Нарастваше, нарастваше – стана огромно! И отмина. Бях се вцепнила от ужас и чак после разбрах, че е била някаква голяма есетрова риба. От страха, от увеличението на маската и на водата ми се беше видяла като някакво торпедо. Въпреки това останах под водата и изчаках доктора да гоиде да си ме прибере.

КАКВО НАМИРАТЕ ПОД ВОДАТА?

Какво ли не съм намирала! Едно време имаше огромни кефали, които са идвали до мен и съм ги погалавала. Виждала съм много артефакти от праисторическо време – амфори, фрагменти... Близко до Поморие има един германски шнорх, няколко подводни лодки, големи рапани, какво ли не... Мярката ми за рапан е цялата ръка, когато е отворена. Ако не се побира в мярката, го взимам, иначе не. После ги раздавам. На шега мога да си намеря чифт обувки, консервни кутии, прибори за хранене, какви ли не неща... Като тръгнат да се прибират, яхтсмените се наведат и съберат каквото няма да им трябва, пък го изхвърлят в морето, щото то, морето, носи. Носи, носи, ама и то го време. На една сбирка им го казаха и те се пообидиха, ама нали съм по-голяма, нищо не

ми казаха. Миналата година ме поканиха от Океанографския институт на една подводница, на която регламентът ѝ е до 400 метра. Ние обаче слязохме до 465 м и намерихме алуминиева чиния! Подводницата си има автономна механична ръка, с която извадихме чинията – да се знае колко е чисто нашето море.

С КАКВО ОБОРУДВАНЕ ЗАПОЧНАХТЕ?

Бяха ни изпели едни вълнени трика, които като се намокреха ставаха студени. Освен това на мен трикото ми увърташе

тежестта и не го слагах, без него се чувствах по-спокойна. После доставиха къси и дълги неопрени. През 1960 г. станах републикански шампион и като награда получих едни плавници „Креси“, с които плувам и досега. Не съм ги сменяла.

С КАКВО СЕ ГМУРКАТЕ СЕГА?

Аз и досега нямам собствен неопрен.

ЛЮБИМОТО ВИ МЯСТО ИЛИ МЕСТА ЗА ГМУРКАНЕ?

Нека първо да направим едно такова разграничение: гмуркане и спускане под вода – това са две различни неща. Гмуркането е с комплект №1 – маска, шнорхел, плавници. С тях човек може и сам да тръгне да си разглежда морския свят. Така ми се случи близо до един тунизийски град, където има много старини, казва се Махтия. Там е вторият по големина римски колизеум. Гмурках да гледам един, два, три, четири..., много пъти! Бях толкова опиянена, че си изпуснах въздуха и потънах. Като погледнах да видя върху какво потъвам – цяло поле от морски таралежи! Вече няха възможност да замахна, за да се

оттласна, и започнах да замахвам леко с шнорхела, като с бастунче, за да се оттласна и да изплувам на повърхността. Та това е гмуркане. Спускането е с комплект №2 – леководолазен апарат, който предполага да има осигурителна лодка или човек, наблюдаващ от брега – винаги в двойка.

КОЯ Е НАЙ-ГОЛЯМАТА ДЪЛБОЧИНА, НА КОЯТО СТЕ СЛИЗАЛИ?

На 55 метра. Стабилното число с компресиран въздух е 40 метра. След това вече започват едни въздушни коктейли с хелий и най-различни газове. Беше към края на учебния

А БЯХМЕ МЛАДИ...

сезон – началото септември, аз и моят колега инж. Любен Бараков бяхме във върхова форма. Натренирани, претренирани, решихме за награда и за удоволствие да слезем по-дълбоко. Техникът на учебната група ни подготви апарати, подготвихме проволка и на картата намерихме едно място на 54

метра. Спуснахме се до 55-ия метър, буквално имаме време, колкото да пипнем гъното и трябваше да се връщаме, защото ни чакаше много голяма декомпресия на 15-ия метър. На 12-ия метър имаше закачени апарати, евентуално за смяна, защото се предполага, че въздухът ни ще свърши. В един момент видях, че

колегата ми си сваля маската и се уплаших, че го е хванало азотното опиянение, което може да се случи на 40-ия метър. Разкопчава си той ципа на неопрена и аз вече се чудя как ще го изнасям нагоре, а той коленичи и изважда една тъмноредвена, направо черна като кадифе, роза, целува ми ръка и ми я поднася. И после ми вика – ми аз кога иначе ще поднеса роза на 55 метра под вода?! Какво друго да ви кажа... Обучила съм стотици за инструктори и за леководолазни любители от цялата страна. Работила съм с групи от Русе, Горна Оряховица, Полски Тръмбеш, София, Лом, Бургас, Варна и т.н. Имам над 1000 подводни часа, но в трудовата ми книжка няма записан и час подводна дейност. Всичко беше на доброволни начала, с много ентузиазъм и любов. Пенсионирах се от СБХ, където станах член на творческият фонд, изработвайки художествени текстилни пана.

Спускала съм се на корабите, завършили своя път по нашето крайбрежие – Суперга, Жак Фресине, Мопанг, Родина (български кораб), Кампиолио. За други... трябва да помисля.

КОЕ Е НАЙ-НЕОБИЧАЙНОТО ИЛИ ИНТЕРЕСНО МЯСТО, НА КОЕТО СТЕ СЕ ГМУРКАЛИ?

То всяко място си е посвоему красиво. Помня нашето море, когато беше чисто и синьо, а сега повсеместно се замърсява от неблагодарни екипажи на кораби, които изхвърлят мръсотии. Преди ловяха рапаните с ръце, а сега ги изстъргват със специални уреди и по този начин съсипват инфраструктурата на морето и за дълги години там няма да се възроди животът на черната мида, която е естественият филтър на морето. Сега нашето море е едно мътно, негостоприебно море. Въпреки това на юг могат да се намерят много красиви

места – около о-в Свети Иван, Райският залив, Емине – вижгате как от нулата Стара планина отива надолу. Геолозите казват, че отива до грузинския бряг... Има много неща. Аз нямам пристрастия към места, имам пристрастие да слеза долу под вогата.

В ЕДИН МОМЕНТ ВИДЯХ, ЧЕ КОЛЕГАТА МИ СИ СВАЛЯ МАСКАТА И СЕ УПЛАШИХ, ЧЕ ГО Е ХВАНАЛО АЗОТНОТО ОПИЯНИЕ, КОЕТО МОЖЕ ДА СЕ СЛУЧИ НА 40-ИЯ МЕТЪР. РАЗКОПЧАВА СИ ТОЙ ЦИПА НА НЕОПРЕНА И АЗ ВЕЧЕ СЕ ЧУДЯ КАК ЩЕ ГО ИЗНАСЯМ НАГОРЕ, А ТОЙ КОЛЕНИЧИ И ИЗВАЖДА ЕДНА ТЪМНОЧЕРВЕНА, НАПРАВО ЧЕРНА КАТО КАДИФЕ, РОЗА, ЦЕЛУВА МИ РЪКА И МИ Я ПОДНАСЯ. И ПОСЛЕ МИ ВИКА – МИ АЗ КОГА ИНАЧЕ ЩЕ ПОДНЕСА РОЗА НА 55 МЕТРА ПОД ВОДА!

КОЕ Е МЯСТОТО, КЪДЕТО ИСКАТЕ ДА СЕ ГМУРКАТЕ?

Ако трябва да отговоря от позицията на моята възраст, с която се гордея, защото всичките години са си мои и са изживени най-рационално... Обучила съм стотици възпитанци и много от тях създадоха свои училища за водолази. Един от тях е Симеон Ватев. Училището му се казва „Монисуб“. Той работи в Созопол, на така наречения Царски плаж. Тръгва от там и работи на островите Иван и Петър, където е много красиво. Между Созопол и островите има една подводна гора. Някакъв природен катаклизъм е отскал тези огромни гървета и те са полезнали. Непременно трябва да се види – който когато има възможност. Сега си давам сметка, че не съм виждала снимки от тази гора. Тази година ще предложа да се направят снимки.

КАКВО ЩЕ ПОСЪВЕТВАТЕ НАЧИНАЕЩИТЕ ВОДОЛАЗИ ИЛИ ХОРАТА, КОИТО СЕ КОЛЕБАЯТ ДАЛИ ДА ЗАПОЧНАТ?

Морето не е голяно, то е гостоприеменно за тия, които го познават, и е безопасно за онези, които се съобразяват със средата му. Влезте в морето, научени на леководолазна теоретична практика. Трябва да познавате до съвършенство подводната сигнализация, средствата за безопасност, конструкцията и експлоатацията на водолазната техника. Трябва да бъдете на „ти“ с тях, за да можете да си помогнете в екстремни условия. Никога не се надценявайте и не си позволявайте да слизате сами с апарат. По природа човек си има страх и когато слезе под вода и не е подготвен, започва едно паническо бързо

дишане, което е дишането на удавник. Когато нямаш човек до теб, който да ти подаде от своя въздух и да те успокои, може и да се удавиш.

НЯКОЯ ИНТЕРЕСНА, СМЕШНА ИЛИ СТРАШНА СЛУЧКА?

Леководолазната дейност има много аспекти – спортни, туристически, строеж на много подводни обекти, строеж на валове, кабели и т.н. Даже сега наши момчета подновяват

кабела между Грузия и България. Защо ви казвам това ли? Ами беше много отдавна, през зимата – декември. Ние със семейството бяхме в Созопол, а мъжът ми отиде на една от поредните си специализации като лекар в София. Бях сама с две сравнително малки деца. Чукат на вратата рибари и ми викат: „Докторице, като излизахме, закачихме камък и скъсахме обшивката на брекето. Ще го идеш ли да я заковеш? Ако се качим на док, ще загубим промишлено време.“ А тази година беше много благодатна за улов на скумрия, което даде финансова стабилност на созополчани. Готово, казвам, само някой да го иде да гледа печката и децата, да не стане някоя беля. Нямах не-

опрен и слизам с едно трико, на метър, метър и половина. Подават ми чук, пирони, пластир. Опитайте да се ударите под вода с ръка – получава се само леко тупване или нещо като погалване. Е, толкова е и силата при коване под водата. Ковах, ковах, ковах, но преди това се бях спазарила като изляза да имам осигурена гореща баня. Заковах пластира, излизам и виждам мъжа ми на кея. Гледа и не вярва на очите си. „Какво правиш?“, казва „Ауда ли си?!“ Междувреме то си дошъл, казали му, че аз съм под водата и той се изплашил. Слава богу, излязох, изкъпах се, изпратих риболовците щастливи и не се разболях. На другата сутрин тръгвам да извеждам кучето навън. Абе, нещо запира вратата на антрето. Когато поглеждам – цялото антре пълно с торби с риба. Сигурно имаше 30-40 килограма скумрия. Всеки от риболовците минал и от благодарност

изсипал „по малко“. Та после започна голямото изпращане на риба в колети из цялата страна... Тогава нямаше фризери, а и ние непрекъснато ядяхме прясна риба – какво да я правим толкова много?! Та така цяла България се облажи покрай заковаването на кораба.

ВИЕ СТЕ КАТО ЕНЦИКЛОПЕДИЯ! СИГУРНО ИМАТЕ ОЩЕ БЕЗБРОЙ ИНТЕРЕСНИ ПРЕЖИВЯВАНИЯ, КОИТО БИХТЕ СПОДЕЛИЛИ С ЧИТАТЕЛИТЕ?

Ами аз, като написах отзивка за първия брой, сметнах, че имам пълна торба със спомени, които могат да станат и ваши, стига да направите една такава рубрика – „Старите водолази си спомнят...“. Аз бих организирила, както сега ги организирам

старите водолази за честването, да разказват спомени, защото под водата човек попада в най-различни трагикомични ситуации, но винаги се намира изход. Тази рубрика ще разнообрази изданието, което все още има един академичен тон. Материалите, с които работите, са много благодатни и поучителни и се надявам младите да го четат!

МНОГО ВИ БЛАГОДАРИМ ЗА СЪВЕТИТЕ И ПОДКРЕПАТА, КОЯТО НИ ДАВАТЕ, И БЛАГОДАРИМ, ЧЕ ВИ ИМА!

Ние също преди много години, с ентузиазма да пропагандираме този спорт, издавахме списание „Подводен спорт“. Тогава имахме такива обменни рубрики и аз съм запазила доста неща, които някой ден ще останат за музея на подводната дейност.

Снимката е правена на плитко, около 40-50 см с Pentax Optio WP, плувайки с шнорхел и маска на южната част на нос Калиакра. Въоръжен с въпросното непретенциозно апартаче, забелязах на един голям камък група от рачета, които явно си пасяха необезпокоявани. Първоначално помислих, че ще се изплашат от голямото „нещо“, което приближава към тях, но се оказа, че явно не познават добре хората и за моя изненада един от тях започна да ме напада – очевидно за да си пази територията. Точно този момент съм уловил в кадъра. Може да се каже, че е плод на щастлива случайност, че попаднах на тях.

снимка на броя

Може да изпращате ваши подводни и надводни снимки на www.podvoda.com

От тях ще бъде избрана снимка на броя, която ще бъде публикувана тук.

За регламента на конкурса и повече информация посетете www.podvoda.com

Автор: Атанас Янев
Фотоапарат: Pentax Optio WP
Бокс:
Светкавица: няма

Гмуркане в Шарм ел Шейх

от Петьо Петков

ЗА ВТОРИ ПЪТ ОТИВАМЕ В ЕГИПЕТ. НЕ ТОЛКОВА ЗАРАДИ АРАБСКИЯ ЛАС ВЕГАС – ШАРМ ЕЛ ШЕЙХ, КОЛКОТО ДА ДИШАМЕ МАЛКО ЧИСТ ВЪЗДУХ ОТ БУТИЛКА И СЪЩЕВРЕМЕННО ДА СЕ НАСЛАДИМ НА ПОДВОДНАТА КРАСОТА НА ЧЕРВЕНО МОРЕ. ОТ ПОВЕЧЕ ОТ 50 ГОДИНИ НАСАМ ШАРМ ЕЛ ШЕЙХ ПРИВЛИЧА ВОДОЛАЗИ КАТО НАС ОТ ЦЯЛ СВЯТ. ДОРИ САМИЯТ ЖАК КУСТО ВЕДНЪЖ Е КАЗАЛ: „ЧЕРВЕНО МОРЕ Е КОРИДОР НА ЧУДЕСАТА – НАЙ-ЩАСТЛИВИТЕ ЧАСОВЕ ОТ МОИТЕ ПОДВОДНИ ПРЕЖИВЯВАНИЯ СА ПРЕКАРАНИ ТУК”.

ЕГИПЕТ И ЧЕРВЕНО МОРЕ

Въпреки че Червено море предлага места за гмуркане от всички нива, в сравнение с Азия гмуркането тук е по-сложно и изисква повече опит. По-голямата част от местата за гмуркане представляват просто отвесни стени, покрити с корали. Това прави гмуркането малко по-трудно, тъй като човек няма възможност да регулира своята дълбочина спрямо дъното и трябва да бъде малко по-нащрек. Също така на места течението може да бъде изключително силно. Въпреки че такива течения не са приятни за водолазите, те всъщност докарват много интересна и разнообразна фауна.

Шарм ел Шеїх

Егунет

ПОДВОДНОТО ЦАРСТВО

Обичайни гости при почти всяко гмуркане са любопитните гиганти риби наполеон, леко намусените Jackfish и Trevally, разноцветни Angelfish и Butterflyfish, хиляди Anthias, крещещите се Lionfish, Stonefish и Crocodilefish и елегантните Bluespotted и Eagle Stingray. За щастие имахме късмет и срещнахме един 5-метров скат. Други с още повече късмет зърват костенурки, най-различни видове акули, някои дори и китова акула.

ШАРМ ЕЛ ШЕЙХ – АРАБСКИЯТ ЛАС ВЕГАС

Шарм ел Шейх е превърнал подводния туризъм в една голяма индустрия. Има многобройни водолазни клубове, които често се различават и в цената, и качеството. Пакет от 10 гмуркания може да струва между 190 и 300 евро, а екипировката се предлага под наем за 20 до 25 евро на ден, в зависимост от избраната компания. Ние се спряхме

на Синай Дайвърс, които всъщност се славят с това, че са първите водолазни клубове в Шарм ел Шейх. Причината да изберем точно тях не бе цената, а това, че се намират на самия плаж и са в непосредствена близост до крайбрежния риф – Наама бей, който е известен с това, че е един от разнообразните рифове, и че поради своето спокойствие е идеален за нощно гмуркане. Нашата седмица бе планирана така, че след като прекарвахме по-голямата част на лодката, която ни водеше до природния парк Рас Мохамед или до по-близки места за гмуркане, можехме да завършим деня с късно сле-

добедно или ранно вечерно гмуркане в Наама бей.

След дълъг ден с гмуркане ние често намирахме някой ресторант на главната, който предлагаше арабска кухня или пък туристическа – пица. Тъй като Шарм ел Шейх се състои почти изцяло от хотели, казина, сувенирни магазинчета и ресторанти, вероятността човек да намери точно това, за което има желание, е голяма: китайска, френска, индийска, ливанска, египетска, японска, или американска кухня. Цените са точно толкова различни, колкото и ястията. Основните ястия бяха между 5 и 10 евро.

НОЩЕН ШАРМ ЕЛ ШЕЙХ

За да завършим деня пълноценно, се качвахме на бара Камел Рууф, който вечер събираше голяма част от изтощените водолази. Там се наслаждавахме на гледката отвисоко, докато се освежавахме с някой коктейл.

Шарм ел Шейх наистина е на ръба до едно от най-богатите подводни кралства на света, но околната среда е все по-застрашена от липсата на контрол над туризма.

Captain

ПРЕЗ 1996 Г. ПРАВИТЕЛСТВОТО НА КАЙМАНОВИТЕ ОСТРОВИ КУПУВА 100-МЕТРОВА СЪВЕТСКА ФРЕГАТА, НО НЕ ЗА ДА НАПАДА НЯКОГО, А ЗА ДА Я НАПРАВИ ФЛАГМАН НА МОРСКАТА КОНСЕРВАЦИЯ. КОРАБЪТ Е ПОСТРОЕН ПРЕЗ 1984 Г. В НАХОДКА, В БИВШИЯ СССР. СТРУВАЛ Е ОКОЛО 30 МИЛИОНА ДОЛАРА И Е БИЛ ЧАСТ ОТ СЪВЕТСКИ ФЛОТ, БАЗИРАН В КУБА ПО ВРЕМЕ НА СТУДЕНАТА ВОЙНА. СЛЕД РАЗПАДАНЕТО НА СССР 11-ТЕ ОФИЦЕРИ И 99 ДУШИ ЕКИПАЖ СА ИЗТЕГЛЕНИ ОБРАТНО, А КОРАБЪТ БУКВАЛНО Е БИЛ ИЗОСТАВЕН.

МИНИСТЕРСТВОТО НА ОКОЛНАТА СТРЕДА НА КАЙМАНОВИТЕ ОСТРОВИ ПРЕГОВАРЯ ЗА КОРАБА И СЛЕД ТОВА ГО ДОКАРВА ДО КАЙМАНОВИТЕ ОСТРОВИ. СЛЕД ВНИМАТЕЛНИ ПРОУЧВАНИЯ Е ИЗБРАНО МЯСТОТО ЗА ПОТОПЯВАНЕТО МУ – GARDEN EEL WALL, НА ОКОЛО 300 МЕТРА ОТ BUSSANEER SLIP. ЦЕЛТА Е ДА СТАНЕ ИЗКУСТВЕН РИФ И БЪДЕЩА ВОДОЛАЗНА АТРАКЦИЯ.

Tibbetts

Първото име на кораба е Patrol Vessel 356 (Патрулен кораб 356), но е прекръстен от жената на тогавашния губернатор на Каймановите острови на M/V Captain Keith Tibbets.

Корабът е потопен тържествено на 17 септември 1996 г. Сред официалните гости на събитието е и Жан-Мишел Кусто, синът на легендарния Жак-Ив Кусто. Кубинският

влекач Rigel и екипажът му помагат в подготовката за потопяването, а Кусто, с пълно водонепроницаемо снаряжение, изпраща потъващия кораб до дъното. Котвите са спуснати предварително на определените места и потъването е бавно и контролирано, за да може кораба да легне в посока, без да повреди намиращия се наблизо коралов риф.

На новото си място кораба изглежда направо огромен. Стои перфектно планиран в пясъчния склон, който се спуска от северната страна на Саутал Врас,

със съвсем лек наклон ясно на борг. От двете страни е заобиколен от пищни коралови колонии, населени с грамадни barrel sponges. Под носа, на 25 метра дълбочина, има пясъчно поле, дом на стотици малки змиорки garden eels, а винтовете под кормата държат кила повдигнат над дъното. За всеобщо учудване различни риби започват да се навъртат около кораба почти веднага след потопяването му, което дава надежда, че съвсем скоро кораба ще се превърне в неделна част от подводния свят на Каймановите острови.

Дясната част на корпуса се издига до около 15 метра под повърхността – толкова малка дълбочина рядко се среща на потънал кораб с такива размери. Това прави Captain Tibbetts привлекателен не само за водолазите, но и за техните придружители, които при други обстоятелства биха пропуснали възможността да се гмурнат с шнорхел на потънал кораб.

Най-впечатляващото е, че поради кристално синята вода корабът се вижда съвсем детайлно от повърхността, още докато седите в лодката над него.

Скоро след потопяването му Captain Tibbetts вече е богато декориран с гъби и корали и става място за обитаване на различни видове риби. От едната страна на кораба е кораловият риф с неговите многобройни обитатели, а от другата му страна е равното пясъчно дъно, любимо място за каймановите скатове.

Изненадващ за всички обаче се оказва фактът, че прекалено рано по корпуса на кораба започва да избухва силна ръжда. Оказва се, че тъй като корпусът е от стомана, а надстройките му от алуминий, между двата метала в съчетание със солената вода на кораба се развива силен електролитен процес, който разяжда стоманата и води до образуването на ръжда. Затова при един мощен ураган през 2004 г. разяреният от ръждата корпус на кораба се разцепва на няколко части.

Въпреки че някои намират разпадналия се кораб за по-малко впечатляващ, той всъщност става дори по-интересен, защото в него се откриват нови места за изследване. Може би поради приликата на кораба с разчупените форми на естествения риф, на него рибите се чувстват съвсем като у дома си и не обръщат никакво внимание на посещаващите ги водолази или пък любопитно се нареждат в кръг около тях.

Надстройките на кораба все още са съвсем здрави, специално внушителната радарна кула. Да не забравяме и мощните му оръдия. Нито един военен кораб ни би вдъхвал респект у врага без оръдейните кули на носа и кърмата. Ако някога сте мислили, че все пак ще ви потрябва широкоъгълен обектив, тук е моментът и мястото да го използвате и да се надявате, че водолазният ви партньор няма да пропусне момента да ви щракне как се реете между двоиците гула на стометровото страшилище от времената на Студената война.

А като гледа тези гула, човек започва да се чуди дали всъщност Студената война е била съвсем „студена“...

ГМУРКАНЕ И

ГЛАВОБОЛИЕ

МНОГО РЯДКО ИМА ВОДОЛАЗ, КОЙТО СЕ ГМУРКА РЕДОВНО И НЕ Е ИЗПИТВАЛ ПОНЕ ВЕДНЪЖ НЯКАКЪВ ДИСКОМФОРТ В ГЛАВАТА.

ДА СЕ ТЪРСИ ПРИЧИНАТА ЗА ГЛАВОБОЛИЕТО МОЖЕ БИ НЯМА ДА Е НЕОБХОДИМО, АКО ТО СЕ СЛУЧВА ЕДИН, ДВА ПЪТИ, ПОЯВЯВА СЕ БЕЗ ДРУГИ СИМПТОМИ И ИЗЧЕЗВА ОТ САМОСЕБЕ СИ. ОБАЧЕ ИМА ВОДОЛАЗИ, КОИТО СЕ ОПЛАКВАТ ОТ РЕДОВНО И ОБЕЗПОКОИТЕЛНО ГЛАВОБОЛИЕ. ТЕЗИ ПРЕПОРЪКИ И ИДЕИ СА НАСОЧЕНИ ТОЧНО КЪМ ТЯХ.

ВЪЗМОЖЕН НАЧИН ДА СЕ ОПРЕДЕЛИ ИЗТОЧНИКЪТ НА ГЛА- ВОБОЛИЕТО Е ДА СЕ ПРОВЕРЯТ И ЕДНА ПО ЕДНА ДА СЕ ОТХВЪР- ЛЯТ ЕВЕНТУАЛНИТЕ ПРИЧИНИ. СЛЕДВА- ЩИЯТ СПИСЪК НЕ Е ИЗЧЕРПАТЕЛЕН, А САМО НАСОЧВАЩ:

- Напрежение / притеснение
- Баротравма
на синуса или ухото
- Инфекция на синуса или ухото
- Струг
- Гълтане на солена вода
- Стегната маска
- Ставна болка на челюстта
- Проблеми със зъбите
- Отравяне с газ –
особено с CO₂
- Декомпресационна болест
- Свърхразтягане на врата
- Приемане на кофеин или
други лекарства

Един бърз поглед на списъка показва колко различни могат да се причините за главоболието. Разбира се, причини могат да се открият и ако се разгледа медицинската история на този, който редовно получава главоболие.

ИМАЛИ ЛИ СТЕ ПРЕДИ ТОВА ПРОБЛЕ- МИ С ГЛАВАТА ИЛИ ВРАТА, НАРАНЯ- ВАНИЯ ИЛИ РЕДОВНО ГЛАВОБОЛИЕ, ДОРИ КОГАТО НЕ СЕ ГМУРКАТЕ?

За водолазите, които имат редовно главоболие на сушата, има голяма вероятност да страдат от него и под водата. Такова главоболие, особено ако е свързано с гадене, повръщане, замъглено виждане и дори парализа, е обезпокоително и изисква вниманието на невролог. Мигрената, относително противоположна за гмуркане, изисква внимателна оценка. Освен другите причини, главоболието може да е резултат от напрежение, поемане на голямо количество кофеин и менструални промени.

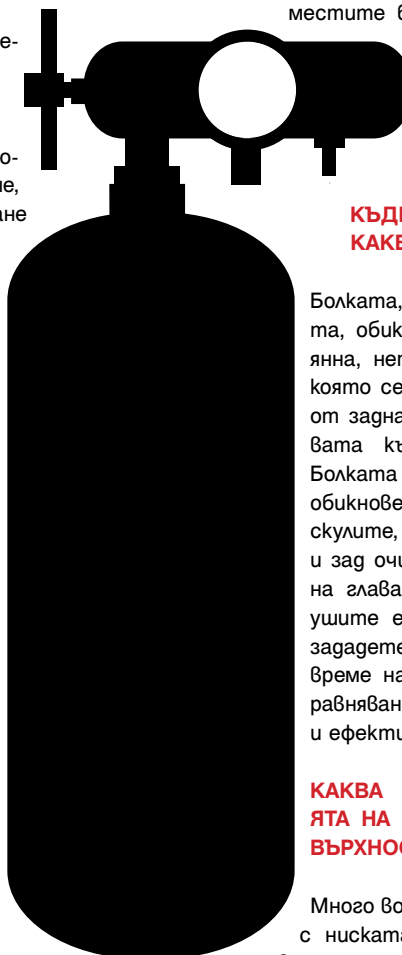
Неправилният размер на наустника на регулатора също може да причини главоболие. Някои регулатори са доста тежки във водата и изискват непрекъснато стискане със зъби. Смяна на регулатора или наустника може да спре постоянното главоболие. В крайна сметка винаги е добре да имаш собствено оборудване, след като намериш кое ти пасва най-добре.

Водолази, които са имали проблеми с врата или горната част на гърба, са изложени на риска да развият главоболие под водата или дори в резултат на грусането на лодката в бурно море. Тези костни проблеми водят до мускулен спазъм, който може да е причината за главоболието. В такива случаи е препоръчително да се консултирате с ортопед. Много помагат физиотерапия и упражнения за мускулите.

КАК Е РАЗПОЛОЖЕНА БУТИЛКАТА НА ГЪРБА?

Дали водолазът постоянно избягва крапа на бутилката, като навежда надолу най-близката част на врата до раменете, а после преразтяга врата настрани в основата на черепа, за да избегне крапа? Въпреки че звучи невероятно, това е честата причина за главоболие при водолазите. Решението е да на-

местите бутилката така, че като вдигнете главата, да няма опасност тя да се удрия в крапа.

КЪДЕ Е БОЛКАТА И КАКВА ТОЧНО Е ТЯ?

Болката, свързана с врата, обикновено е постоянна, непулсираща болка, която се разпространява от задната част на главата към слепоочията. Болката от синусите е обикновено в челото или скулите, понякога може и зад очите или на върха на главата. При болки в ушите е уместно да си зададете въпроса дали по време на гмуркането изравняването е било лесно и ефективно.

КАКВА Е КОНСУМАЦИ- ЯТА НА ВЪЗДУХ НА ПО- ВЪРХНОСТТА?

Много водолази се хвалят с ниската консумация на въздух и се опитват изкуствено да я намалят, като се стремят да пропускат вдишвания или дишат по-плитко. Истината е, че изчистването на въглеродния двуокис от белите дробове е аналогично на чистенето на петно от боя на килима. Колкото е по-голямо петното (в нашия случай това ще е обемът на упражненията, които произвеждат въглероден двуокис) и колкото е по-голям килимът (в нашия случай обемът на белите дробове), толкова повече вода ще е необходима,

за да се изчисти. Това ще рече, че е необходим повече свеж въздух, за да се изчисти натрупаният въглероден двуокис. По-малките гробове имат по-малки вдишвания и в следствие намалена консумация. Това е една от причините жените да имат по-добра консумация от мъжете.

Единственият начин ефективно да се намали дишането, без да се натрупва въглероден двуокис, е да се намалят движенията под водата, да се осигури добра термоизолация и отпускане на мускулите; да се правят дълбоки и бавни вдишвания (по-добра обмяна на газовете означава по-добро измиване), вместо плитки вдишвания. Правилното дишане е решението за много водолази, които страдат от главоболие.

КАКЪВ БЕШЕ ВОДОЛАЗНИЯТ ПРОФИЛ?

Дълги или дълбоки гмуркания, бързи изплувания, задържане на въздуха и панически изплувания, последвани от главоболие, повдигат съмнения за декомпресационна болест. За щастие тя не се случва често, но изисква незабавно лечение. Нетипичните симптоми след излагане на компресиран въздух винаги повдигат съмненията за декомпресационна болест. Не отричайте симптомите!

Главоболието може да развали водолазната екскурзия или ваканцията и да помрачи прекрасното подводно изживяване. За щастие, след като причината е установена, неприятното главоболие може да бъде излекувано. Запомнете – винаги е добре да се прегледате при лекар, освен ако главоболието ви не е тривиално или знаете причината му.

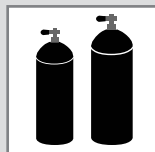
НЯКОЛКО ПОЛЕЗНИ СЪВЕТА ЗА РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ (ВСЪЩНОСТ СА И ПРИМЕРИ ЗА ДОБРА ВОДОЛАЗНА ПРАКТИКА)

1. Разхлабете маската – това намалява притискането на носа, челото и скулите. Ако е нужно, сменете маската.

2. Почивайте по време на гмуркането. Все пак сте на почивка.

3. Правете дълбоки и бавни вдишвания. Това ви отморява и помага за изчистването на въглеродния двуокис.

4. Отпускате врата си по време на гмуркането. Ако трябва, извъртайте цялото си тяло, за да гледате, вместо да въртите врата.

5. Бъдете във форма. Редовните упражнения намаляват случаите на главоболие.

6. Избягвайте кафето и цигарите при гмуркане.

7. Винаги спазвайте сигурността при гмуркане. Винаги правете 3-минутен стоп на 5 метра под повърхността преди изплуване. Действа отпускато и помага да се намали въглеродният двуокис.

8. Ползвайте добро термооблекло.

9. Правете редовни медицински прегледи. За по-младите – под 40 години – прегледите трябва да се правят един път на две години. За тези над 40 години – един път годишно.

НАЙ-ПРОДЪЛЖИТЕЛНИ ГМУРКАНИЯ

ГМУРКАНЕ В БАСЕЙН

На 25 декември 2005 г. сингапурският авантюрист Ху Сю Чю поставя рекорд за най-продължителен престой под вода без прекъсване, ползвайки апаратура за дишане, в продължение на 220 часа.

ГМУРКАНЕ В ЕЗЕРО

Джери Хол (САЩ) прекарва 71 часа, 39 минути и 40 секунди под вода между 6 и 9 август 2002 г. в езерото Южен Холстън, Бристол, Тенеси, САЩ. Използвайки бутилки за това гмуркане, Хол прекарал повечето време, като се подпирал на дървена платформа, провесена на кабели под водата.

ГМУРКАНЕ В СОЛЕНА ВОДА

През декември 2004 година Йохан Бекес прекарва 82,5 часа под вода в световния морския аквариум Ушака в Южна Африка.

СВЕТОВНИ РЕКОРДИ

Веселин Михайлов по информация от чуждата преса

НАЙ-ДЪЛБОКИ ГМУРКАНИЯ

С ОТВОРЕН ЦИКЪЛ

На 5 юли 2005 г. Паскал Бернабе (Ralf Tech/WR1 екип) се спуска до 330 м. Гмуркането се провежда близо до Пропиано, Корсика.

ДО ПОТЪНАЛ КОРАБ С ВОДОЛАЗНИ БУТИЛКИ

На 31 май 2005 г. екип от седемима технически водолази поставя нов дълбочинен рекорд по гмуркане до потънал кораб със скуба оборудване, като отива на 193 метра. Водещият водолаз Роб Лалюмиер достига палубата на американския кораб Купар в 8:22 сутринта, седем минути след като започва своето спускане. Той полага мемориална плоча на кораба в чест на 191 офицери и екипажа на кораба, който е торпилиран от японците по време на битката при залива Ормок на 3 декември 1944 г. За това спускане техническите водолази са използвали изцяло екипировка на шведската фирма Poseidon Diving System.

С РЕБРИДЕР

На 28 октомври 2004 г. Даже Шау поставя световен дълбочинен рекорд за гмуркане с ребридер, като се спуска до 270 м, използвайки модифициран Cis Lunar Mk15 на Poseidon в Бушмансгат, Южна Африка. Това е и най-дълбокото гмуркане в пещера с ребридер, както и най-дълбокото височинно гмуркане с ребридер. Надморската височина на пещерата е 1550 метра.

СПУСКАНЕ ДО ПОТЪНАЛ КОРАБ С РЕБРИДЕР

През 2004 г. полският TDI инструктор Грег Доминик прави свободно солово

спускане до потъналия кораб Йоланда на дълбочина 210 м в Шарм ел Шейх, Египет без на осигурително въже. Използва ребридер Buddy Inspiration, модифициран с крило Dubble Blader на OMS. За декомпресията той носи със себе шест 12-литрови бутилки, по три от всяка страна. Гмуркането продължило 12 часа.

ПРИ НАЙ-ГОЛЯМА НАДМОРСКА ВИСОЧИНА

През 2000 година руски екип, състоящ се от Андрей Андрушин, Денис Бакин и Максим Греско, поставя неофициален световен рекорд за височинно водолазно гмуркане в езерото Тилихо в Анапурна (област в Непал). Те се гмуркат на височина 4848 м.

През 2002 г. планетарният геолог от НАСА г-р Натали Кабрал поставя неофициален световен рекорд за височинно свободно гмуркане в Ликанкабур – вулканично езеро в Чили и Боливия. Езерото е на 5879 м надморска височина.

ПЕЩЕРНО ГМУРКАНЕ, НАПРАВЕНО ОТ ЖЕНА

През октомври 2004 година Верна Ван Шаук от Гаутенг, Южна Африка, поставя световен дълбочинен рекорд, като се гмурка на дълбочина 221 м в Бушмансгат. Това гмуркане ѝ осигурява и рекорд за най-дълбоко пещерно гмуркане и най-дълбоко височинно гмуркане, направени от жена.

НАЙ-ДЪЛГОТО СОЛОВО ГМУРКАНЕ В ПЕЩЕРА

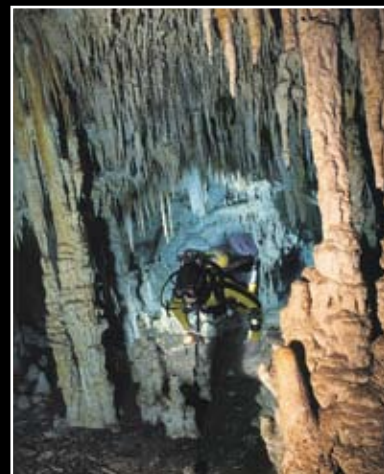

През 1989 г. Шек Ексли прави най-дългото солово проникване до 3183 м в пещерната система Чипс Хол, Флорида. За целта са използвани дихателни регулатори на фирмите Poseidon и Scubapro.

НАЙ-ДЪЛГО СОЛОВО ГМУРКАНЕ СЪС СКУТЕР (DPV) В ПЕЩЕРА

На 20 септември 2004 г. Жилберто Менезес (Бразилия) прави солово проникване със скутер (DPV) до 6400 м във водосборния басейн на горния сифон при пещерната система Бананира, Бахия, Централна Бразилия. Гмуркането продължава 11 часа и 23 минути и завършва в преминаващ през пещерата канал. Водосборният басейн на Бананира започва 400 метра извън пещерата и обхваща тесен участък – приблизително 3 м ширина и 2 м височина, с тинесто дъно. Независимо че водата е топла (25°C), видимостта никога не е повече от 3 метра, а при гмурканията през 2004 г. е 1,5 метра. В първите 3500 м подводният участък като цяло е с максималната дълбочина 25 метра, постепенно става по-дълбок и след лека извивка на около 6000 метра от началото дълбочината достига 50 м. Гмуркането е прекратено в горната част на извивката на дълбочина 20 м. При това дълго гмуркане са използвани два подводни скутера Submerge Inc. UV-42 (специално призовани с 65-амперови 24-волтови NiMH батерии, осигуряващи общо около 10 000 м пробег на скутер). Използвани са конвенционални апарати (отворен цикъл) като общият брой на използваните за това най-дълго спускане бутилки е 33.

При гмуркането от повърхността до 25 м дълбочина (проникване до 5800 метра) е използван тримикс 25/50. При дълбочина от 25 до 50 м (проникване от 5800 до 6400 м) е използван тримикс 16/70. За декомпресията на дълбочина от 12 до 7 м (проникване 3000 м до 1800 м) е използван нитрокс 70. За декомпресията на 6 м дълбочина (проникване 1800 м) и на 3 м (1500 м проникване) дълбочина е използван чист кислород.

Система Сак Актун,
Акумал, Мексико

НАЙ-ДЪЛГИ ПОДВОДНИ ПЕЩЕРИ (ЦЯЛОСТНО ПРОУЧЕН КОРИДОР)

Система Окс Бел Ха, Тулум Мексико:
134 048 м с максимална дълбочина 33 м

Система Сак Актун, Акумал, Мексико:
61 941 м с максимална дълбочина 25 м

Система Нохоч Нах Чич, Акумал,
Мексико: 61 143 м с максимална
дълбочина 71 м

Сеноте Дос Оуос, Акумал, Мексико:
566 971 м с максимална дълбочина 118 м

Изворна пещерна система Вакула,
Флорида: 12 757 м с максимална
дълбочина 91 м

Подводна пещерна система Леон,
Флорида: 9236 м с максимална
дълбочина 73 м

НАЙ-ДЪЛБОКИ ПОДВОДНИ ПЕЩЕРИ

Закатон, Мексико: дълбочина 348 м

Фонтейн де Валусе, Франция:
дълбочина 313 м

Бушмангсат, Южна Африка:
дълбочина 309 м

with
seemann
you will be safe and
comfortable in
all waters

МАГАЗИН SPORTISSIMO, БУЛ. СТАМБОЛИЙСКИ 51, СОФИЯ,
ТЕЛ.: 02/980 8302, GSM: 089 985 6401, 088 500 2007, E-MAIL: SPORTISSIMO_TRADECENTER@ABV.BG

ОТКРИЙ НЕПОЗНАТОТО

Магазин Sportissimo, бул. Стамболийски 51, София,
Тел.: 02/980 8302, GSM: 089 985 6401, 088 500 2007, E-mail: sportissimo_tradecenter@abv.bg

Магазин Sportissimo, бул. Стамболийски 51, София, Тел.: 02/980 8302, GSM: 089 985 6401, 088 500 2007, E-mail: sportissimo_tradecenter@abv.bg

SCUBAPRO

Deep Down You Want The Best